

# OPINIA națională

Revista săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDAȚIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

## OPINIA PUBLICĂ, DEMOCRAȚIA ȘI STATUL DE DREPT EXIGENȚELE "SOCIETĂȚII CIVILE" (IV)

Prof. dr. AURELIAN BONDREA

Diversitatea înțelesurilor "turnate" în noțiunea de societate civilă arată că, deși o asemenea noțiune a intrat de mult timp în limbajul social-politic - termenul fiind folosit pentru prima dată de Hegel -, eforturile teoretice de clarificare sunt departe de a conveni asupra unei definiții general-valabile. De fapt, nici nu ar fi posibil științific și cu atât mai puțin eficient practic să se considere că asemenea concepte precum democrația, societatea civilă, drepturile și îndatoririle omului, care sunt condiționate și oglindite, în același timp, de progresul social, dar și de progresul în om, pot fi cantonate în definiții date o dată pentru totdeauna. Realitatea fiecărei etape istorice pune în lumină noi fapte sociale iar acestea conferă democrației, societății civile, drepturilor și îndatoririlor omului noi pers-

pective, noi posibilități, în cele din urmă, noi valori, mai ales morale, de comportament. Intervin aici însă atitudini, mai precis, interese politice diverse, contradictorii. De aceea, în cercetarea oricăreia dintre noțiunile în discuție, a societății civile, în cazul de față, se impune a porni de la valoarea de adevăr a faptelor. Cum scria, în această privință, sociologul american C. Wright Mills, "însăși activitatea științei sociale, întrucât înseamnă a stabili faptele, capătă o semnificație politică. Într-o lume în care se difuzează pe scară largă stupidități, orice prezentare de fapte are o semnificație politică și morală. Prin însuși faptul că există, toți cercetătorii din științele sociale sunt implicați în lupta dintre lumină și obscurantism. Într-o lume ca a noastră, a practica știința socială înseamnă, înainte de toate, a practica politica adevărului".<sup>1)</sup>

Așa proceda, cu siguranță, și Hegel când, în perioada înfipării capitalismului, analizând comportamentul oamenilor epocii, distingea, pe de o parte, activitatea lor ca "burghezi" care-și promovează interesele proprii în cadrul "societății civile" și afirmarea lor, pe de altă parte, ca "cetățeni" care urmăresc scopuri sociale, generale de stat în cadrul "societății politice".

(Continuare în pag. 6)

## PLEDOARIE PENTRU ASISTENȚA SOCIAL-UMANĂ A BĂTRÂNILOR

Acad. ȘTEFAN MILCU

Asistența social-umană a bătrânilor este una din obligațiile bioeticii contemporane în care depășirea vârstei de 70 de ani se află în continuă creștere. Este explicabil de ce numărul oamenilor din vârsta a treia tinde să depășească 15 la sută din populație. Distribuția statistică a indicat o preponderență a femeilor.

După situația dramatică a condițiilor umane și sociale ale bătrânilor, datorită curenților multiple, generate de izolare, singurătate, suferințe multiple și infirmități, datorită proceselor biologice caracteristice îmbătrânirii și dezorganizării familiei tradiționale, societatea este datoră să acorde o asistență corespunzătoare acestor solicitări complexe.

Asistența medicală, acolo unde este organizată, nu rezolvă decât profilaxia și tratamentul vârstei a treia. Nu vom comenta în continuare particularitățile acestei asistențe, limitându-ne la componenta social-umană.

Izolarea, singurătatea și dezinsurarea de viața familială și socială sunt componente tot atât de importante și mediocru rezolvate prin oferta azilelor și căminelor. Experiența statelor în care s-a rezolvat corespunzător asistența medicală și azilărilor a demonstrat că această etapă trebuie să fie precedată de una social-umană, realizabilă în condițiile personale de existență prin ceea ce s-a numit asistența la domiciliu cu ajutorul asistenței sociale. Această exigență impune formarea unui personal specializat în acest scop și organizarea unui dispozitiv social-economic. Desființarea școlii de asistente sociale și a profesiei ca atare a constituit una din erorile regimului totalitar.

De fapt, asistența socială la domiciliu rămâne o formă complementară care poate coexista cu cea acordată în cămine și azile.

Desigur că asistența tradițională în familie este cea mai indicată datorită profundelor modificări ale relațiilor dintre generații, dificil de realizat în epoca contemporană, datorită și condițiilor precare de viață ale generațiilor mai tinere.

Oricare ar fi soluția adoptată, nu trebuie uitat totuși că generațiile active datorează celor din vârsta a treia construcția posibilă a prezentului.

## UN RAPORT MENIT SĂ ÎNFEUDEZE ROMÂNIA "STRATEGIE PENTRU TRANZIȚIA ÎN AGRICULTURĂ"

Am lecturat cu câțiva timp în urmă un studiu intitulat "STRATEGIE PENTRU TRANZIȚIA ÎN AGRICULTURĂ" - RAPORT PRINCIPAL, datat 4 martie 1993. Autorii respectivelui studiu sunt: F.M.I., Banca Mondială, Comunitatea Europeană - Programul PHARE, U.S.A.I.D. etc. Probabil că plata - substanțială, desigur - a fost în valută, din așa-zisele ajutoare și credite pe care respectivele instituții le oferă României. Ei oferă ajutoarele, ei încasează banii, iar noi aplicăm ceea ce ne spun eminențele lor cenușii, după ce studiile strategice sunt traduse - nu într-o limbă de lemn, ci într-o română englezită, anume utilizată pentru a nu înțelege mai nimic și pentru a trece neobservate intențiile imperialist-dictatoriale ale "Centralismului economico-democratic mondial" care se ascunde în spatele programelor de tranziție din România.

Cine cunoaște - atâta cât se poate cunoaște prin "transparența" acordurilor de împrumut pe care Parlamentul român le-a ratificat cuminte ca o clasă de elevi începători conținutul unor asemenea "aranjamente" îndelung negociate, dar și Memorandumul F.M.I. - care practic se confundă cu "Programul de guvernare" și chiar cu programele unor partide politice extrem de importante în România - nu poate decât să încerce sentimente de profundă neliniște pentru viitorul economic al țării.

Întâmplător "Strategie pentru tranziția în agricultură" este datat 4 martie - zi de cutremur distrugător pentru România. Conținutul acestei strategii echivalează cu o sumă infinită de cutremure care pot lovi devastator economia agrară și nu numai, pe o perioadă nedeterminată de timp.

Pentru a nu rămâne la nivelul unor afirmații fără acoperire, oferim în continuare cititorilor români câteva extrase din respectiva strategie (sublinierile ne aparțin).

• "Autosuficiența în ceea ce privește produsele alimentare nu trebuie să constituie un scop politic. Ar fi o greșeală ca Guvernul să încerce să asigure hrana prin autoaprovizionarea cu produse și să nu lase producția să se modifice în funcție de avantajele comparative";

• "Atât prețurile oficiale loco ale fermei, care includ primele, cât și cele practicate pe piața liberă au fost semnificativ mai scăzute decât prețurile externe la frontieră, demonstrând natura puternic distorsionată a întregului sistem al prețurilor și subvențiilor";

• "Subvențiile sunt în general un instrument de politică economică neadecvat în trecerea spre economia de piață. În România ele au condus la o greșită repartizare a cheltuielilor alimentare ale populației; de exemplu, din 1989 s-a menținut, la un nivel relativ ridicat pe cap de locuitor, consumul produselor din carne și s-a redus ponderea consumului legumelor, produselor zaharoase și uleiurilor comestibile";

■ Dr. Constantin CIUTACU,  
director științific al  
Institutului de  
Economie Națională

(Continuare în pag. 6)

## MONUMENTELE BUCUREȘTIULUI



Statuia lui  
Constantin Brâncoveanu

În vederea evaluării și acreditării academice

ȘEDINȚE ALE CONSILIILOR DE:

- ȘTIINȚE JURIDICE
- ȘTIINȚĂ A MARKETINGULUI
- ȘTIINȚA MANAGEMENTULUI

Pag. 3



## COLEGIILE REVISTEI "OPINIA NAȚIONALĂ"

**Colegiul pentru reformă și relansarea economiei naționale:**

- Acad. Alexandru Bărlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof. dr. Constantin Ionete
- Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof. dr. doc. Alexandru Zanfir
- Prof. dr. Mircea Druc
- Prof. dr. Alexandru Albu
- Prof. dr. Mihai Părăluță
- Prof. dr. Gheorghe Zaman
- Prof. dr. Petre Mălcome
- Prof. dr. Gheorghe Răboacă

**Colegiul pentru problemele științei și învățământului:**

- Acad. Ștefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Ștefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Ștefan I. Ștefănescu
- Prof. dr. Liviu Maior
- Prof. dr. Grigore Brâncuș
- Prof. dr. Dan Ghiocel
- Prof. dr. Emil Tocaci
- Prof. dr. doc. Grigore Posea
- Prof. dr. Gheorghe Secară
- Prof. dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

**Colegiul pentru problemele culturii și artei:**

- Acad. Eugen Simion
- Acad. Alexandru Boboc
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof. dr. Ion Dodu Bălan
- Prof. dr. Victor Giuleanu

**Colegiul pentru ideea națională și socială în România:**

- Prof. dr. Aurelian Bondrea
- Prof. dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof. dr. Ioan Scurtu
- Adrian Păunescu
- Prof. dr. Ion Rebedeu

- Prof. dr. Ion Popescu
- Prof. dr. Gheorghe Cazan
- Prof. dr. Ion Tudosescu
- Prof. dr. Tiberiu Nicola
- Prof. dr. Virgil Constantinescu

**Colegiul pentru doctrine politice și probleme ale relațiilor internaționale:**

- Valentin Lipatti
- Prof. dr. Florea Duduță
- Prof. dr. Mircea Nicolaescu
- Prof. dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof. dr. Ion Zară
- Prof. dr. Constantin Mecu
- Prof. dr. Marin Nedelea
- Prof. dr. Constantin Vlad

**Colegiul pentru problemele sănătății și protecției sociale:**

- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici
- G-ral dr. Gheorghe Niculescu - membru de onoare al Academiei Române

- Prof. dr. doc. Iulian Mincu
- Prof. dr. doc. Victor Ciobanu
- Prof. dr. Caius Traian Dragomir
- Prof. dr. Andrei Fircică
- Prof. dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof. dr. Ioan Pop D. Popa
- Prof. dr. Ștefan Costea
- Prof. dr. Mihai Dumitrescu

**Colegiul pentru problemele justiției, statului de drept și democrației:**

- Acad. Valentin Georgescu
- Acad. Ion Filipescu
- Prof. dr. Vasile Giunea
- Prof. dr. Antonie Iorgovan
- Prof. dr. Adam Popescu
- Prof. dr. Nicolae Popa
- Prof. dr. Ion Neagu
- Prof. dr. Andrei Popescu
- Prof. dr. Ionel Cloșcă
- Prof. dr. Mihai Merfea
- Prof. dr. Mircea Stroia

Director:

Prof. dr. AURELIAN BONDREA

## CONSILIILE FUNDAȚIEI "ROMÂNIA DE MÂINE" - CERTĂ VOCAȚIE SOCIALĂ ÎN PROMOVAREA VALORILOR UMANISTE

# CALITATE ȘI COMPETITIVITATE

Cercetarea științifică în domeniul medicamentului a cunoscut în ultimele decenii o dezvoltare fără precedent, astfel încât am asistat la un ritm vertiginos de creștere de noi medicamente sau chiar grupe de medicamente, care au îmbogățit arsenalul terapeutic și au schimbat în mare măsură medicația în unele maladii. Numărul foarte mare al acestor medicamente, în majoritate de natură organică, au ridicat și ridică diferite probleme pentru specialiștii din diversele ramuri ale științelor farmaceutice.

Pentru a putea face față numărului crescut de medicamente, a căror cercetare a devenit tot mai complexă, diferitele ramuri ale științelor farmaceutice au cunoscut profunde modificări în metodele și aparatura tot mai modernă utilizată în cercetare. În mod corespunzător s-a modificat și conținutul procesului de învățământ la facultățile de farmacie, astfel încât absolvenții să poată deveni specialiști competenți pentru a lucra în toate domeniile medicamentului.

Deși relativ tânăr, având numai câteva luni de la înființare, Consiliul de Științe Farmaceutice din

cadru Fundației "România de Măine" a analizat cu multă seriozitate situația existentă și posibilitățile de viitor pentru această perioadă și și-a axat preocupările pe două direcții principale:

1. Elaborarea unor programe pentru învățământul farmaceutic, în acord cu noile cuceriri ale științelor farmaceutice, și asigurarea materialelor didactice pentru studenți;

2. Fixarea unor obiective de cercetare.

În ceea ce privește prima direcție, s-au făcut modificările corespunzătoare în planul de învățământ și în programele analitice, care să permită ca absolvenții Facultății de Farmacie să devină specialiști competenți pentru a lucra în toate domeniile medicamentului și anume:

- prepararea medicamentelor în unități farmaceutice de stat (din spitale și policlinici) și în farmaciile particulare;
- prepararea medicamentelor în secțiile de condiționare ale fabricilor de medicamente;
- prepararea produselor cosmetice în laboratoarele specifice;

- controlul medicamentelor în unități specializate ale Ministerului Sănătății și ale fabricilor de medicamente;
- efectuarea de analize biochimice în laboratoarele spitalelor;
- activitatea în laboratoarele de plante medicinale.

Pentru acestea, membrii Consiliului de Științe Farmaceutice, împărțiți în mai multe colective de lucru, au discutat cu șefii disciplinelor de bază - Chimie, Fizică, Botanică, Matematică etc. - modificarea planului de învățământ și refacerea programelor analitice pentru a corespunde obiectivelor prezentate mai înainte. Pentru disciplinele de profil - Tehnică Farmaceutică, Chimie Farmaceutică, Farmacognozie, Toxicologie, Controlul Medicamentelor, Industria Medicamentelor - s-au făcut modificările corespunzătoare în planul de învățământ și s-au stabilit capitolele principale care vor fi cuprinse în programele analitice.

Dintre noutățile incluse în planul de învățământ sunt de menționat un curs de Tehnică Farmaceutică în anul I și o ședință săptămânală de stagiu ori farmacie, în anii I și II, care au drept scop să-i familiarizeze pe studenți cu principalele activități pe care le vor desfășura ca farmaciști. De asemenea, s-a introdus, ca disciplină facultativă, Cosmetologia - curs și lucrări practice, menită să permită viitorului farmacist să lucreze în laboratoarele specifice (de stat sau particulare) care au cunoscut o foarte mare dezvoltare în ultimii ani.

Pentru asigurarea studenților cu cursuri și caiete de lucrări practice s-au predat pentru litografiere Caietul de lucrări practice de Chimie analitică, iar în luna septembrie va fi predat cursul de Chimie analitică. Pentru anul școlar 1994 - 1995, Consiliul de Științe Farmaceutice va acționa pentru a se elabora și preda pentru litografiere și alte cursuri și caiete de lucrări practice. Pentru completarea manualelor necesare studenților s-au procurat 5 volume din Farmacopeea Română, ediția a X-a, manualul oficial obligatoriu pentru toate unitățile care prepară, controlează, depozitează și difuzează medicamente în țara noastră, în care sunt cuprinse metodele de preparare și control al medicamentelor, precum și cele mai importante medicamente românești și străine utilizate în terapia noastră. De asemenea, s-au procurat 5 volume din Chimia organică, recent editată la Editura Didactică.

În ceea ce privește cercetarea științifică, Consiliul de Științe Farmaceutice a stabilit organizarea unei activități proprii de cercetare cu teme și obiective de lucru precise. Pentru acest an s-au stabilit două teme prioritare în domeniul de mare importanță pentru științele farmaceutice:

- Cercetări în domeniul biodisponibilității medicamentelor - responsabil de temă: Prof. dr. Corneliu Baloescu;

- Cercetări în domeniul plantelor medicinale, responsabil de temă: Prof. dr. Toma Nicolae.

Consiliul de Științe Farmaceutice a stabilit și antrenarea, începând cu anul II, a celor mai valoroși studenți la activitatea de cercetare pe aceste două teme, precum și crearea a două cercuri științifice studențești.

Pentru viitor, Consiliul de Științe Farmaceutice are în vedere, în primul rând, perfecționarea și modernizarea procesului de învățământ și de cercetare științifică. Legat de procesul de învățământ se are în vedere îmbunătățirea acestuia spre a-i pregăti pe studenți pentru activitatea din farmaciile particulare; cu excepția celor din spitale, farmaciile au devenit preponderent activitate de cercetare științifică. Legat de cercetarea științifică se are în vedere creșterea numărului de teme concomitent cu intensificarea colaborării cu alte unități de învățământ și cercetare și găsirea modalităților de a se organiza sesiuni de cercetări științifice o dată la 2 ani și, în viitor, anual.

În vederea perfecționării cadrelor didactice tinere din învățământul farmaceutic, Consiliul recomandă atragerea unui număr cât mai mare de cadre didactice tinere și înscrierea lor la doctorat. În același timp, se vor depune eforturi ca, într-o primă etapă, cadrele didactice, care au dreptul de a pregăti doctoranzi la învățământul de stat, să primească acest drept și pentru Facultatea de Farmacie din cadrul Universității "Spiru Haret". Într-o a doua etapă se vor face propuneri ca și profesorii acestei facultăți, care îndeplinesc condițiile de competență și prestigiu științific, să primească dreptul de a avea doctoranzi.

Acestea sunt câteva dintre obiectivele fixate pentru viitor de Consiliul de Științe Farmaceutice, care este hotărât să le abordeze cu multă seriozitate și să realizeze aducerea cercetării în științele farmaceutice și învățământul farmaceutic la nivelul țării avansate în domeniul medicamentului.

Prof. dr.

Corneliu BALOESCU,  
președintele Consiliului de Științe Farmaceutice

## TÂRGUL INTERNAȚIONAL DE CARTE OGLINDA UNOR CONTRADIȚII

Orice confruntare internațională a producției românești de carte este necesară, pentru că avem nevoie de succesive redefiniri și, fără falsă modestie, pentru că avem și ceva de spus în acest sensibil, dar esențial domeniu al afirmării naționale. Cum bine se știe, până nu cu multă vreme în urmă, România era un important exportator de carte, industria noastră poligrafică făcând posibilă satisfacerea celor mai înalte exigențe ale partenerilor străini care preferau tocmai de aceea să-și imprime o parte din cărți și din reviste (mai cu seamă pentru copii) la București ori în alte centre ale țării. Începând cu anul 1990, producția noastră tipografică a devenit aproape exclusiv internă și a cunoscut o mare amploare, dar într-un sens plin de contradicții care-i marchează profund evoluția. Recenta ediție a Târgului internațional de carte de la București, la care au fost prezente circa o sută de standuri românești și câteva zeci străine, între care unele edituri de mare prestigiu, ni s-a părut a fi reprezentativă tocmai sub un asemenea raport. De unde și caracterul ei într-un tot binevenit, deoarece îndeosebi pe asemenea căi ajungem să ne cunoaștem mai bine, cu evaluarea corectă atât a aspectelor pozitive, cât și a celor negative din realitatea culturii noastre actuale. Fără îndoială, cu condiția ca spiritul analitic, reflecția lucidă să înlocuiască tentația de înregistrare superficială a realității și jubilația mărunțită cum că, iată, "am intrat și noi în Europa!" În fond, dimensiunea internațională sub care a evoluat la București recenta ediție a Târgului de carte ne poate oferi, în egală măsură, un sentiment de liniște, dar și unul de neliniște, iar maturitatea culturii scrise românești tocmai aici se verifică, în această opțiune.

Și cum, în ce ne privește, lectura se întemeiază pe speranța unui răspuns

la câteva întrebări fundamentale, este firesc ca din înfățișarea Târgului de carte recent încheiat să fi reținut mai cu seamă aspectele generatoare de neliniște. Din acest punct de vedere se remarcă, bunăoară, o acută lipsă de organicitate și de perspectivă. Nu numai că inițiativa editării unor lucrări fundamentale, de interes național, cu adevărat reprezentative pentru spiritualitatea românească este, parcă, din ce în ce mai rară, dar și în cazul demersurilor editoriale de anvergură și de multă vreme inițiate (lucrările fundamentale, de referință, precum Istoria României, Istoria literaturii române, Istoria limbii române, Dicționarul Tezaur și atâtea altele) se resimte influența a ceea ce s-a numit complexul adamic al culturii române, manifestat printr-o neconținută tendință de a relua lucrurile de la capăt, fără a le fi încheiat pe măsura a ceea ce s-a propus inițial. Consecință cu deosebire sesizabilă astăzi, când lipsa unei viziuni de ansamblu și de continuitate organică asupra culturii segmentează eforturile și conduce spre o risipă impresionantă de energie spirituală. Și aceasta la nivelul întregii activități editoriale, unde literatura comercială dobândește prioritate tocmai pentru că ea există într-o structură din care parcă au dispărut și criteriul istoric, și cel estetic, și cel genetic. Este ca o perioadă de după un cataclism, când ierarhiile genetice abia acum se reînfrîncează, dar cu un consum de energie biologică și fizică ce sperie, parcă, imaginația.

Să reținem și un alt fapt: pe seama realității că astăzi cultura română are nevoie să recupereze o seamă de cărți de mare valoare, aparținând unor autori străini, dar și ai noștri, unele edituri românești s-au specializat în traduceri. Traduceri de substanță, traduceri de referință. Dar cu precădere traduceri. Și atunci? Dacă recuperăm literatura inaccesibilă nouă în ultimii 40-50 de ani, de ce n-o facem și în dimensiuni românești?

Este foarte bine că lucrarea unui teolog de aiurea, sau chiar a unui laic occidental, care a scris o carte cu conținut religios, apare acum în limba română, dar de ce semnificația reală a unui asemenea gest de cultură trebuie să fie știrbită prin faptul că toate acestea apar în defavoarea, aproape sistematică, a lui Nicolae Iorga, Nichifor Crainic și a altor scriitori români? Iar întrebarea ca atare comporță și o semnificație spațială, când observăm cum cărți cu un conținut și o ținută grafică pe care și le-ar dori orice copil din România nu mai ajung aproape niciodată în mediul rural. Cauza? Lipsa aceleiași viziuni organice asupra culturii care o îndepărtează de caracterul ei cu adevărat național.

Așa se face că astăzi accesul copiilor la izvoarele culturii este tot mai diferentiat, din care cauză nu toți cei cu dragoste de învățatură pot să-și împlinescă dorința. Fără această valoare de referință, de principiu, o cultură poate fi orice - elitistă, înstrăinată, retardată - numai națională nu. Și nu este bine. Standurile editorilor din Vest arată că acestea optează pentru niște priorități evidente. După cum un creator aparținând propriei culturi are înțâțiată față de unul străin, tot astfel, cărțile pentru tineri au un preț ceva mai accesibil - raportat la salariul minim - decât la noi. În Vest sunt ediții speciale, unele cu caracter de popularizare, altele cu o tematică specifică, anume destinate elevilor, și care tind să rămână ieftine. La noi, dimpotrivă. Cărțile de școală, cele complementare, inclusiv caietele speciale, de la nivelul preșcolarilor, până la cel al elevilor din clasa a XII-a, sunt excelent gândite și realizate, dar, prin preț, nu pot fi accesibile tuturor tinerilor cu dragoste de învățatură. Cum ar fi și drept, și sănătos pentru o națiune. Și atunci? Pentru cine edităm asemenea juvaeruri didactice? Numai pentru cei care oricum au la îndemână o multitudine de surse informative și formative?

Sunt doar câteva întrebări fundamentale care-și așteaptă răspunsul.

Mihai IORDĂNESCU



## ÎN VEDEREA EVALUĂRII ȘI ACREDITĂRII ACADEMICE

# DEZBATERI AMPLE ȘI SUBSTANȚIALE privind propria activitate

Înscriindu-se organic în procesul de analizare a propriei lor activități, proces care precede momentul final - cel al evaluării și acreditării academice, ședințele Consiliilor de Științe Juridice, de Știință a Marketingului și de Știință Managementului ale Fundației "România de Mâine", desfășurate la Palatul Sporturilor și Culturii, au avut o bogată ordine de zi care a stat la baza unei dezbateri ample și substanțiale: aprobarea Comisiilor de Autoevaluare și Acreditare, prezentarea, examinarea de către Consilii a Rapoartelor de Autoevaluare și Acreditare.

Dezbaterea a beneficiat de prezența unor personalități de mare prestigiu cum sunt: acad. VASILE GIONEA, care a condus lucrările Consiliului de Științe Juridice, prof. dr. ANTONIE IORGOVAN, prof. dr. ADAM POPESCU, vicepreședinte al Fundației și director general al Institutului de Științe Juridice, prof. dr. doc. ALEXANDRU ZANFIR, vicepreședinte al Fundației, ales președinte al Consiliului de Știință a Marketingului și director general al Institutului de Marketing, prof. dr. EMIL MIHULEAC, ales președinte al Consiliului de Știință Managementului și director general al Institutului de Științe ale Managementului. Consiliile au analizat cu exigență probleme fundamentale ale activității didactice și de cercetare științifică, ale bazei materiale, ale întregului proces de învățământ, punând în evidență elementele care le legitimează existența, care răspund criteriilor acreditării academice.

Redăm o parte din valoroasele intervenții, experiențele conturate, ideile și propunerile care au definit conținutul dens al acestor ședințe.

## CONSILIUL DE ȘTIINȚE JURIDICE OPȚIUNEA PENTRU CALITATEA PROFESORILOR - SUPPORTUL CREDIBILITĂȚII

Din perspectiva exigențelor și a criteriilor ce trebuie îndeplinite, domnul academician VASILE GIONEA a subliniat, între altele: "Consider că Raportul nostru de Autoevaluare și Acreditare trebuie să cuprindă în mod obligatoriu câteva elemente. În ceea ce privește asigurarea cu cadre didactice necesare sunt de acord că trebuie relevată valoarea profesorilor cu care este încadrată facultatea, făcându-se trimiteri la anexa cu titluri și lucrări. În al doilea rând, se impune să prezentăm pe larg baza materială. Aceasta pentru că nu este suficient ca o facultate să aibă numai cadre didactice de excepție, dar trebuie să aibă și o bază materială la nivel corespunzător. În

această privință, sigur că se cuvine să arătăm că Fundația "România de Mâine" are meritul său incontestabil, reușind să asigure săli corespunzătoare, material didactic, tot ceea ce înseamnă bază materială. În al treilea rând, ne referim la calitatea învățământului, în sensul cum se prezintă până acum studenții de la Facultatea de Drept și Administrație Publică. Eu nu sunt deloc de părere că niște statistici ar fi suficient de edificatoare".

Referindu-se la activitatea de cercetare științifică, domnul acad. VASILE GIONEA a prezentat o interesantă experiență dobândită în antrenarea studenților într-o asemenea activitate. "La Brașov, pentru studenții din anul II, s-a

organizat o Sesiune de comunicări științifice în cadrul căreia aceștia au susținut anumite lucrări. Și vă mărturisesc că noi profesorii nu i-am ajutat decât la fixarea temelor. Din lucrările prezentate, 13 au fost cotate ca fiind foarte bune. S-au acordat premii, diplome și studenții au fost foarte încântați. Lucrările științifice le-am găsit atât de interesante încât l-am rugat pe domnul președinte Aurelian Bondrea să le publice într-o broșură care să rămână în patrimoniul facultății".

În cuvântul său, domnul prof. dr. ANTONIE IORGOVAN a relevat, între altele, necesitatea de a se sublinia mai accentuat calitatea oamenilor care, în viziunea domniei sale, reprezintă punctul forte. "Eu cred că școala aceasta, universitatea noastră și facultatea se pot lăuda cu un asemenea lucru - calitatea cadrelor didactice. Sigur, poate să fie o sală mai bună sau mai modestă și aceasta are o importanță anumită, dar esențialul îl reprezintă oamenii, cei care predau acolo. Nu știu câte universități se pot lăuda cu un asemenea corp general de cadre didactice, cu un academician decan sau cu un om de competență domnului procuror Raul Petrescu pe post de secretar științific, care cred că este un caz unic. Eu nu cred că exagerez când afirm că acum, aici, la Universitatea noastră, la ora actuală, sunt cele mai valoroase cadre din domeniu și credibilitatea acestora o dau. A doua problemă este legată de carte. Nu cred că este materie care să nu fie acoperită cu lucrări de specialitate". În legătură cu selecția, domnul prof. dr. Antonie Iorgovan a pledat pentru formulele directe de cunoaștere a oamenilor, susținând că fiind "o Facultate de Drept și Administrație Publică și situația viitorilor funcționari și demnitari ai țării trebuie să intereseze. Nu ne este indiferent cine va lucra în prefectură, în Senat".

Apreciind că Raportul prezentat cuprinde datele esențiale, domnul prof. ION GHEORGHIU de la Filiala Brașov a spus că și în viitor acest criteriu al calității se va asigura cu convingerea că astfel se asigură competitivitatea, credibilitate concurențială a celor ce se formează în facultate. "Noi avem o istorie foarte scurtă. Dar avem deja acei parametri de calitate ce ar însemna promovabilitatea examenelor de către studenți și calitatea procesului de învățământ. În această idee, susținem că facultatea noastră întrunește condițiile prevăzute de Legea 88. Să adăugăm la baza materială și asigurarea de manuale, cursuri, tratate, preocupare care merită un spațiu mai larg în Raport".

La rândul său, domnul prof. SLĂTESCU a opinat pentru un efort de a se pune mai bine în evidență elementele care diferențiază facultatea de alte institute de același profil, prezentându-se "ce avem în plus față de acestea: efortul de a fi la curent și a promova elementele noi ale legislației mondiale".

Precizări și completări în legătură cu activitatea Consiliului, cu Raportul prezentat și cu momentul analizei a făcut și domnul prof. ȘTEFAN LACHE care a pus în evidență concordanța planurilor, programelor de învățământ cu obiectivele strategice ale facultăților, calitatea cadrelor didactice care răspunde cerințelor evaluării și acreditării, legislației".

## CONSILIILE DE ȘTIINȚĂ A MARKETINGULUI ȘI DE ȘTIINȚA MANAGEMENTULUI PREGĂTIREA VIITORILOR ECONOMIȘTI ȘI MANAGERI LA NIVELUL STANDARDELOR EUROPENE

În aceeași atmosferă de înaltă răspundere și autoexigență s-au desfășurat și lucrările ședinței Consiliilor de Știință a Marketingului și de Știință Managementului care au situat în centrul dezbaterilor complexa problematică a pregătirii și formării viitorilor economiști și manageri la înalte standarde europene, asigurarea unui învățământ performant.

În deschiderea ședinței, a luat cuvântul domnul prof. dr. doc. ALEXANDRU ZANFIR, care a configurat strategia dezvoltării programelor de marketing și management din perspectiva unei alternative viabile a învățământului românesc, apreciind că "scopul lucrărilor este echivalent cu actul de naștere real al institutelor noastre. Sunt aici întrunite cele două consilii ce reprezintă două specialități de seamă pentru activitatea științelor economice-managementului și marketingul. Și, după cum vă este cunoscut, din experiența mondială, ele sunt astăzi vârful de lance în economie, în întreaga lume, indicând direcțiile de dezvoltare ale științelor economice. În secolul al XVIII, direcția principală de dezvoltare era o anumită filosofie a economiei; în secolul al XIX-lea au prevalat metodele economice, iar acum caracterul preponderent este rolul pragmatic pentru a pune economia lumii în slujba oamenilor, managementul și marketingul fiind frați gemeni". În încheiere, domnia sa a făcut un apel la implicarea tuturor celor prezenți în dezbateră și aprofundarea rigorilor impuse de realizarea unei exigențe autoevaluării.

În aceeași ordine de idei, domnul prof. dr. CONSTANTIN MECU a subliniat necesitatea relevării elementelor care dau personalitate fiecărei facultăți, acele atuuri care le fac performante și le asigură credibilitate în susținerea cu realizări de excepție a acreditării. "Am în vedere experiența de la Brașov, unde s-au creat departamente speciale, de sine stătătoare, în sensul modern, occidental, de cercetare".

Prezentând Raportul Comisiei de Autoevaluare și Acreditare, domnul prof. RĂCU LASCU, de la Filiala Craiova, - Facultatea de Management Financiar-Contabil s-a oprit pe larg la realizările de substanță, la unele demersuri care au sporit calitatea învățământului. Astfel, "planurile de învățământ sunt elaborate și alineate la profilul facultății de la București; programele analitice sunt actualizate, având și avantajul că o

bună parte dintre cadrele didactice, în ultimii patru ani, au avut relații cu facultățile de profil franceze și germane. Aceștia au adus cursuri, le-au adaptat la cerințele și specificul nostru, păstrând elementele de modernitate, de flexibilitate. Încercăm să modernizăm disciplinele de marketing, să sudăm ruptura care a existat cu învățământul european. În plus, pentru a motiva activitatea de la Facultatea de Marketing și Comerț Exterior, studenții noștri au participat și au lucrat efectiv la diferite târguri, această activitate fiind atestată de Camera de Comerț".

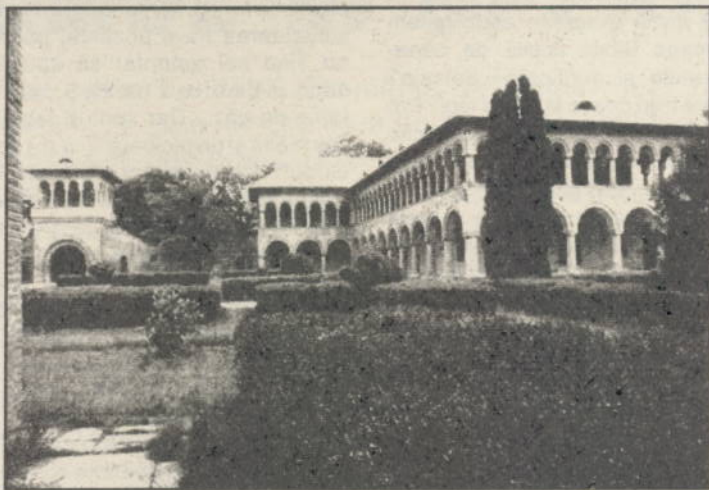
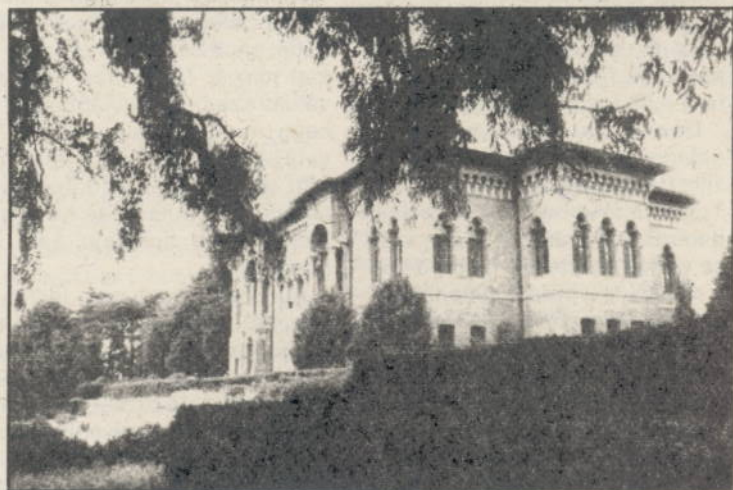
Prezentând Raportul Comisiei de Autoevaluare și Acreditare a Filialei Brașov, domnul prof. ION PETRESCU... s-a referit la o formulă organizatorică eficientă, utilă pentru asigurarea din start a unei bune baze în elaborarea planurilor și strategiilor pentru viitorii ani, a Comisiei la nivelul Filialei în care au fost incluși trei profesori de la Academia de Științe Economice și de la Universitatea "Transilvania", doi directori generali de la întreprinderile "Tractorul" și "Rulmentul", directorul de la Finanțele Publice și președintele Camerei de Comerț. Încă de anul trecut, s-au încheiat contracte de colaborare între facultate și respectivii directori generali, cu unele societăți comerciale mari, mici și mijlocii din Brașov, în care s-au stabilit obligațiile concrete ale fiecărui partener, modalitățile de asigurare a unor fonduri pentru cercetare științifică, de efectuare a practicii studențești, colective pentru studii concrete printre care: de sprijin, de sponsorizare a unor lucrări de învățământ, de acordare a unor burse studențești. "Am constituit patru departamente - de cercetare științifică, relații cu instituții de învățământ din străinătate; relații cu instituții de învățământ similare din țară și alte activități de profil; al treilea departament este structurat pe psihopedagogie universitară; iar cel de al patrulea este cel de organizare și conducere. Păstrăm o legătură sistematică cu părinții studenților, ceea ce ne este de mare ajutor pe multe planuri". Concretizând activitatea de cercetare științifică, domnul prof. I. Petrescu s-a referit la elaborarea unor tematici împreună cu directorii generali de la marile întreprinderi brașovene și cu un institut de specialitate din Marsilia, cum a fost cea vizând "Resursele umane în managementul societăților comerciale românești în perioada de tranziție". În același context de preocupări s-au constituit Societatea Comercială de Marketing "Fortec", o echipă managerială care a realizat fundamentarea practicii manageriale într-o lucrare intitulată "Fundamentul practicii manageriale, care se află sub tipar".

Un edificator Raport al Comisiei de Autoevaluare și Acreditare a prezentat domnul prof. CONSTANTIN MOISUC, decanul Facultății de Marketing și Comerț Exterior din București, subliniind statutul juridic al specializării, modalitățile de organizare a facultății, structura și cele două catedre, argumentând convingător caracterul funcțional, pragmatic al profilului acesteia". Pentru examenele de admitere - a spus domnul prof. C. Moisuc - am creat o concepție unitară - economie politică, matematică, geografie și, opțional, o limbă străină de circulație internațională. În plus, o probă de test psihologic.

A consemnat  
■ Adela DEAC

(Continuare în pag. 6)

## MONUMENTE ALE ARHITECTURII BRÂNCOVENEȘTI



Palatul Mogoșoaia



Dumitru Radu Popescu

# ARTA PEISAJULUI



grafia marelui său spectacol viitor! Dar apocalipsul ce este altceva decât o deconstrucție a peisajului, sau, în primul rând, a cadrului scenografic universal?! Peisajul interior se va ivi în cursul paginilor cărții fundamentale din asumarea lumii exterioare, desigur. Lecție pe care mulți condeiieri o vor învăța. În fond, Cehov, în "Livada cu vișini", nu ne vorbește despre o nostalgie a paradisului? Nu este livada cu vișini un rai al tinereții și copilăriei, și al Rusiei de altădată? Asaltul civilizației, al noilor clase sociale, asaltul securilor și fierăstraielelor asupra grădinii edenice o vor transforma într-un infern (interior, pentru noi), într-un paradis declasat, sau mai bine zis într-un infern prosper pentru noii săi locatari... Uciderea peisajului îndoliază zilele "bătrânei (!) doamne" ce vine de la Paris parcă pentru a-și vedea începutul sfârșitului. Cehov nu se sfiește să le propună personajelor sale învinse să plângă: în fond, aceste lacrimi nu murdăresc lumea, cum se întâmplă în "Macbeth", unde jalea criminalilor imaculează universul!

## "Priveste cerul, porcule"

Drum de seară, cu copac. Seara. Acesta este peisajul în care este așteptat Godot. Un copac, o turbărie. Gunoaietele din buzunarul unui așteptătoriu fac și ele, normal, parte din peisaj. Natură moartă cu oameni? Dar în ce zi ne aflăm? Sâmbătă, Duminică, Luni, Vineri? "Vladimir privește înnebunit în jurul lui, ca și cum data ar fi scrisă pe peisaj" (-s.n.) Nu se știe în ce zi din calendar ne aflăm, sau poate că timpul nu este decât o confuzie de zile și luni, o așteptare - sub o salcie cu frunze moarte, adică într-un peisaj încremenit. Căci suntem de parte de râurile ce străbat raiul și de pomul cu fructe cu semințe în ele, sub care se mai putea chiar păcătuți. Sub copacul din răscrucea lui Godot nu se poate întâmpla nimic fundamental. Nici măcar sinuciderea nu e posibilă, până nu vine cel așteptat să spună dacă e bine sau ba să-ți pui o funie de gât... Dar sunt ei legați "de mâini și de picioare" (-s.n.) de Godot? De unde pot ei să știe? Amintindu-și de el? Dar cum? Ce prăjiturică de-a lui Proust poate să le pună în mișcare memoria? Ei, da, există o asemenea soluție... Morcovul! Morcovul e prăjitura amintirilor?... Dacă-l răsuțești în aer cu vârful degetelor și-i sugi capătul, meditativ, începi să-ți aduci aminte?... Și iată cum ne aflăm într-un peisaj cu morcov! În această scenografie umilinta și violența apar și ele, dragălașele, în toată costumația lor de gală, însă... însă to-

tal neputincioase!... Căci unul dintre personajele cu pălăria-melon cea mai bumbăcită, ca să spunem astfel, zice, statuar: "Iar cu omul pe care-l face cineva să sufere? Nu, zău!" Într-adevăr, în acest peisaj suferința pare imposibilă! Încetând deci să mai poată fi o victimă, poate omul, totuși, cu un mic efort, să ajungă un călău? Poate și nu prea, fiindcă în această răscruce parcă timpul poate fi reversibil, și, deci, reversibile pot fi și schimbările și conflictele dintre protagoniști. Așa că pușca din actul prim al unei piese de Cehov nu va bubui în actul final al piesei lui Beckett. Nimeni n-o să atârne spânzurat de copacul care în actul doi... chiar va înfrunzi! Micile bucurii și micile mizerii vor deveni, sigur, mecanizate, ca și, parcă, vorbirea. Personajele vor relua totul de la început, mereu, ca într-un cerc nevicios, care nici măcar șansa morții printr-un accident stupid n-o mai acordă nimănui. Condamnate să trăiască într-un peisaj sărac, personajele se găsesc în situația privilegiată de a fi din ce în ce mai... decăzute din demnitatea umană. Pentru Vladimir timpul s-a oprit pe loc, fapt ce-l determină pe Pozzo să-i pună ceasul la ureche și să-i spună să creadă orice, numai asta nu! Azi vede totul în negru, zice Estragon, ca și cum companionul său în alte zile ar vedea lumea în alte culori. Deci ar vedea același peisaj - drumul de țară, cu copac! - în diverse culori!

Aici luptele de clasă s-au stins, sau n-au existat niciodată, sclavii salariului nu se deosebesc de cei îmbogățiți din moșteniri sau din manevrarea abilă a banilor, din munca asupra banilor sau din datoria de a nu fi săraci etc. Sunt cei patru protagoniști ieșiți din timpul social și politic, sau încă aici politica n-a ajuns cu toate faldurile ei multicolore? Dumnezeu este peste ei, sau e gata să sosească întrupat în Godot ca să-i mântuiască? Dar, de fapt, de ce să-i mântuiască dacă n-au greșit aproape cu nimic, și dacă - neștiind ce-o să le spună Godot - nu-și iau nici viața?... Ce să facă? Ar fi bine să știe ce să facă, dar neputând să afle și să știe care e soluția - ei trăiesc!... Solidari, în acest peisaj. Solidaritatea umană îi ține în viață. Nu se pot despărți! Mai mult decât prietenia... solidaritatea îi face să supraviețuiască, de parcă ea ar fi însăși divinitatea.

Dacă vom derula din nou scena alungării celor doi pietoni păcătoși din grădina Edenului vom constata că ei au fost vărsați într-un peisaj damnat - care e însuși pământul! Căci i-a zis Dumnezeu lui Adam: "Pentru că ai ascultat vorba femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: <<Să nu mănânci!>>, blestemat va fi pământul pentru tine (iată cum îl subliniem noi și pre Dumnezeu!)... Spini și pălămidă îți va rodi el și te vei hrăni cu iarba câmpului". Acest pământ, lipsit de dobitoace, de păsări, de pești, de fructe etc. (rămase în rai!) e un loc al surghiunului.

Dumnezeu rămâne veșnic neînduplecat: nu-și schimbă poziția legii, pedeapsa e pedeapsă. Trăind într-un asemenea peisaj damnat - un drum, cu copac, adică un loc de trecere dintre a fi și a nu mai fi! - personajele lui Beckett se întreabă care e rolul lor aici... Rolul oamenilor în acest cadru scenografic ar fi însăși existența lor? Sau au rolul... de a cere? Ce? Mântuire? Viață? Și dacă vine Godot și aceste doleanțe se împlinesc... ei s-ar putea culca la căldurică, pe paie, cu burta plină! Asta ar fi mântuirea, fericirea, niște paie? Merită să

aștepti... pentru niște paie?

Când ei se întreabă: dacă nu mai vine noaptea odată? - să înțelegem că prin întinericul ei, ei vor s-o șteargă din acest spațiu? Unde? Acest unde poate fi oriunde? Unde ar putea ei porni... de la început de tot, adică de la începutul seriei? Dialogul lor se desfășoară într-un peisaj înserat! Lumea în "Așteptându-l pe Godot" începe seara, nu dimineața? Seara începe timpul? Ei, da, fiindcă... aseară (adică în Actul I) "copacul era negru de tot și scheletic. Iar astăzi e acoperit cu frunze". S-a acoperit copacul de frunze "într-o singură noapte"? Dar poate că protagoniștii nu erau aici, aseară. "Ai avut un coșmar", zice Estragon. Și, după tine, unde eram aseară? - întreabă Vladimir. "Habar n-am. În altă parte. În alt compartiment. Doar nu de lipsa vidului ne putem plânga, zice Estragon. Va să zică ei trăiesc într-un peisaj... plin de vid! Pălăvrăgind "despre niște fleacuri". Așa e rostul lor - pălăvrăgeala despre fleacuri. Omul, de, la Beckett, nu mai e un cuvânt care sună frumos! E un fleac. Rostul noului Adam este să pălăvrăgească în vid? Condiția fericirii este să nu existe femeia?... Se află, protagoniștii, într-un rai dezafectat, lângă un copac fără roade, așteptând ce?... pe cine?... Diavolul, ca să facă salcia să dea mere? Când? Când va face plopul mere și răchita micșunele, poate. Salcia are proprietatea veșniciei reinvieri - dovedă că poate înfrunzi, în drum! - dar mai poate ea da vreun rod? Pomul cunoștinței binelui și răului nu mai are fructe - probabil și el a fost blestemat să dea doar cel mult frunze!

Așa că în vidul cu un copac, cheia vieții ar fi o viață fără urmași, fără viitor, o așteptare a unui viitor zis Godot care nu va veni niciodată?

Dar așteptarea și speranța sunt, totuși, legea supraviețuirii. Privește cerul, porcule, îi spune Pozzo lui Lucky, când acesta începe să moțăie. Ne aflăm în scena descrierii asfințitului. Dacă Vladimir vede "azi totul în negru", nu înseamnă că nu are dreptate, totul poate fi negru...

"În afară de firmament, zice Pozzo. Răbdare, o să vină și asta. Dar înțeleg, nu sunteți de pe-aici, nu știți încă ce înseamnă un amurg, la noi, continuă Pozzo. Vreți să vă spun eu? Doresc să vă satisfac... Priviți, zice el și toți privesc cerul, în afară de Lucky. Privește cerul, porcule... Ce-i oare atât de nefiresc? În calitatea lui de cer? E pal și luminos ca orice cer la ora aceasta a zilei. La această latitudine. Când e vremea frumoasă. Acum un ceas aproximativ, să zicem de la zece dimineața, fără răgaz, după ce ne-a turnat de la, să zicem de la zece dimineața, fără răgaz, torente de lumină roșie și albă, a început să-și piardă din strălucire, să pălească câte puțin, câte puțin, până când pa! gata! nu se mai mișcă. Dar - dar, în dosul vălului acestuia de blândete și de calm noaptea galopează și va veni să se năpustească peste noi pfff! așa în clipa când ne așteptăm cel mai puțin. Așa se petrec lucrurile pe ticălosul așa de pământ".

Absurdul, după cum lesne se observă, are și el legile sale, destul de transparente, totuși, dacă s-au și... clasicizat! Deci, pe ticălosul așa de pământ... din moment ce suntem preveniți, știm la ce ne putem aștepta. Nițică răbdare să avem, conchid protagoniștii piesei lui Beckett. Chiar dacă ei se plictisesc... n-au decât să aștepte. Noaptea galopează.

## ÎN BIBLIE

Iată cum de sub pragul templului (Iezechiel, 47) curgea o apă spre răsărit. Pentru că templul era cu fața spre răsărit. Apa curgea pe sub partea dreaptă a templului, pe partea de miazăzi a jertfelnicului. O mie de coți spre răsărit - apa e doar până la glezne. Măsurând încă o mie de coți - vezi că apa e până la genunchi. După încă o mie de coți, apa ajunge până la brâu. După încă o mie de coți, erau ape de trecut înotând - un fluviu care se putea trece. Pe o parte și pe alta a râului, mulți arbori. Această apă ce curge în partea de răsărit a țării va coborî în șes și va intra în mare, și apele din mare se vor face sănătoase. Toată vietatea care mișună acolo pe unde va trece râul va trăi. Frunzele arborilor nu se vor veșteji și se vor întrebuința ca leacuri. Fructele nu se vor isprăvi și se vor folosi ca hrană. Domnul Dumnezeu trage concluzia: iată hotarele pământului pe care-l veți împărți ca moștenire celor douăsprezece seminții ale lui Israel etc. Etc - ne aparține. Va să zică nimic din acest peisaj nu e lipsit de un rost. Nici măcar o frunză! Economia mijloacelor stilistice cu care operează tatăl ceresc în tot cuprinsul cărții sfinte este exemplară.

Încă din primele versete ale Facerii pragmatismul divin își arată înfățișarea în toată poezia sa lapidară. Dumnezeu se purta pe deasupra apelor, bunăoară, căci pământul era netocmit și gol. Fantastic, nu?! Un pământ gol-goluț, și întineric peste tot. Și a zis Dumnezeu: "Să fie lumină". Și a fost lumină. Se știe apoi cum pământului i-s-a poruncit să dea din sine verdeață: iarbă, cu sămânță într-însa, și pomi roditori, care să dea rod cu sămânța în sine. Apoi au venit la rând ființele cu viață în ele etc. etc. Și mai încolo, omul, pe care Dumnezeu l-a pus în grădina din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească.

Aici ne-am întreba, lăsând peisajul să-și dezvăluie nemuritoarele-i splendori: de cine să păzească Adam aceste splendori? De sine însuși, desigur, dacă i s-a dat poruncă să nu mănânce din pomul cunoștinței etc.

O primă întrebare ar fi: putem concepe Biblia lipsită de nenumăratele și mirificele-i peisaje? Poate fi ea doar o tablă de legi? Pot fi aventurile atâtor regi povestite modern, fără prezența peisajului? Ar putea fi, desigur, dar ar fi păcat. Cred că s-ar putea scrie o carte senzațională despre "peisajele" din Biblie. Dar cine e astăzi chinez să se înhame zece-cincisprezece ani la o asemenea întreprindere?! Mai ușor să scuipi în dreapta și în stânga, din vârful buzelor: ptui-ptui!

Să revenim pentru câteva clipe la cartea Facerii: Dumnezeu își începe creația construind pământul, apele, lumina, întinericul, iarba, pomii etc. Va să zică întâi tatăl ceresc construiește peisajul, sceno-



Ce-ar putea să facă pentru acești inși, ca timpul să li se pară mai puțin lung? - se întreabă Pozzo. Le-a dat oase, le-a vorbit despre una alta, le-a explicat amurgul (-s.n.). E de-ajuns? Ce preferă ei să joace, să cânte, să gândească? Parcă voi știți să gândiți! - zice Pozzo. Sigur, Lucky gândește perfect, cu glas tare. Pe vremuri gândea chiar foarte drăguț, puteam să-l ascult ore și ore, zice Pozzo. Acum...

## "Gândește, porcule"

Ei, pe vremuri, Lucky dansa din buric, dansa frecata. Acum nu mai dansează decât dansul plasei. Căci se crede încurcat într-o plasă. Pozzo poate să-i ceară să joace, sau să cânte, iar el, Lucky, poate să cânte, sau să gândească... Da, trebuie să-i dea lui Lucky pălăria, căci fără ea nu poate să gândească. I se dă pălăria lui Lucky. Și în peisajul cumplit, în care nu se întâmplă nimic, nu vine nimeni și nu pleacă nimeni, la porunca lui Pozzo, "gândește, porcule", se întâmplă minunea... Lucky începe să gândească!

Prilej de... mare descurajare, de suferință crescândă, de urlete, de indignare! Până și caricatura gândirii produce anticorpi. Trebuie să-i smulgă... gânditorului pălăria, s-o calce în picioare, ca să nu mai gândească, și astfel, să limiteze catastrofa!

Peisajul se îmbogățește astfel cu (hm!) resturile unei pălării. Și cei patru evangheliști, Vladimir, Estragon, Pozzo și Lucky își reiau pălăvrăgeala și sporovăitul pentru a nu mai auzi vidul propriei lor existențe.

## Patru umbre mari

Peisajul este o funcție: el creează organele necesare viabilității unei structuri. Agilitatea leopardului nu poate fi concepută în boarea răcoroasă dinspre poli. Iar o biată focă arctică s-ar topi de zăpuc în lerul de nisip saharic. Etc. Se știe. Și basmele țin cont de climă - și de clima interioară. Vămile prin care trece Făt Frumos spre țara tineretii fără bătrânețe propun peisaje total diferite față de exuberanța paradisiacă a țării unde viața e fără de moarte. Iadul, din povești, este plin de capcane fumegânde în care pucioasa fierbe îndrăcit. Aici nici o plantă nu crește. Însă în *Infernul* lui Dante peisajul se arată altfel! (Până o să ajungem și în acest infern, să mai zicem ce am uitat să spunem, sau ce am uitat să subliniem în finalul rândurilor scrise despre Godot: da, Vladimir, Estragon, Pozzo și Lucky sunt cei patru evangheliști ai lui Godot, iar bolboroseala lor este biblia vidului, ca să nu spunem a absurdului).

Nu știu cât este de exactă ecuația ce spune că Dumnezeu de la pol are înfățișarea unui lăpon, iar cel de la ecuator are pigmentația mai bărnacă, și că fiecare ideologie, mitologie și religie își propulsează protagoniștii pe care și-i merită, însă ceva adevăr trebuie să fie și aici, altfel de unde-ar fuma atâta fum dacă n-ar fi foc deloc?... Din peșterile puturoase ale iadului nu pot ieși spre vederea noastră decât niște făpturi cu coadă, păroase, negre, cu cornițe, secreții turbate ale întunericului... Peisajele secretă zâne și fluturi, sau hiene, coropișnițe etc. Se știe. În teatru, în basme,

în poeme sau în proză, peisajul rămâne un simplu accesoriu? Mă îndoiesc. Ce face, Dante, bunăoară, cu ai săi cei patru evangheliști ai frumosului, eroismului și ai - să zicem generic - măreției omului? Sigur, nici ei nu au putut scăpa de invincibila moarte! În lumea de dincolo cum arată, ce și cum arată "peisajul dantesc" prin care se preumblă autorele, ghidat de maestrul său Virgiliu? Și ce este pădurea cea amară a lui Dante? "Pădurea cea cu umbre-ntr-o durere"... ce apare în fața ochilor celor doi invincibili călători, întreb din nou, este doar un accesoriu cadru scenografic, sau esența... naturii (și a peisajului, del), care, și în locurile... de dincolo, are oroare de vid?! Un pâlcc de umbre strălucite se văd în acest spațiu misterios unde Dante și Virgiliu îi întâlnesc de fapt pe cei care în viață "urma le-a fost soare, Prin grija Celui Drept" - adică îi întâlnesc pe strălucii poeți ai antichității. "Patru umbre mari", Homer, "rapsod pe timp și spațiu. Stăpân etern - cinstit de-ntr-o lume", precum și Lucan, Ovidiu și Horațiu, toți patru "neavând pe fețele lor semne" (li subliniem și pe divinul Dante). Ei sunt ce are mai... etern Parnasul! Ei "stăteau și-acolo-n bezne tot lumină". Deci acest peisaj cu umbre și lumini nu este un accesoriu narativ sau teatral. Este esența chiar a ideii poetice. Este.

## Pădurea profetică

Actul IV din "Macbeth" începe într-o peșteră, în mijlocul căreia un cazan se află în clocot. Tunete. Întră cele trei vrăjitoare. Apare și Macbeth, care vrea să afle ce-au mai pus la cale negrele și tainicele făpturi. Află că poate să fie crud și dârz; de om, neînfricat! Căci să-l învingă pe el nu-i este dat nici unui ins născut dintr-o femeie. Dar mai află de la o altă arătare - un copil încoronat cu un arbore în mână! - că nu va fi învins decât când fi-va pornit din Birnam, codrul, împotriva colinei nalte de la Dunsinane.

"Aceasta n-o să fie niciodată!" - zice Macbeth. Cine-ar putea sili pădurea toată să-și smulgă arborii din rădăcină?

Mișcarea pădurii ar deveni la rândul ei profetică, întărind împlinirea ursitei. Dar să pornească un codru din loc este o absurditate! Rațiunea supremelor legi cosmice trebuie undeva să-și dea mâna cu obscurile prevestiri vrăjitoarești, căci în cumpănire stau toate cele văzute și nevăzute. Pădurea fiind un model exemplar de stabilitate în modelul absolut al Naturii, care, cum se știe, în antichitate și în Evul Mediu, era considerată incapabilă să facă salturi și deci să-și iasă din matcă, din propria-i formă, și chiar din pepeni, ca să devină altceva - nici pădurea din Birnam nu putea s-o ia din loc și să urce colinele înalte de la Dunsinane, ca Macbeth să poată fi învins! Să fie vorba de o pădure somnambulă, care apare într-un vis? Nu. Chiar de-au dispărut făpturile de ceață și de fum ale vrăjitoarelor, mesajul lor a rămas foarte clar: când s-o mișca pădurea, cu adevărat!... Adică (poate conchide Macbeth liniștit) niciodată. Macbeth devine astfel ochiul prin care Dumnezeu poate privi soarta lui Macbeth, pe care și Macbeth o poate vedea. Și o vede. Macbeth vede rășcoala peisajului, rășcoala pădurii, ruperea ei din modelul suprem al naturii, vede cum codrul se apropie de el, ca ursita să se poată împlini, vede, deci, odată cu ochiul lui Dumnezeu, care este el însuși, cum istoria se oprește din mersul ei pentru o clipă, ca peisajul (decorul) să fie schimbat, ca peisajul nomad (cu pădurea veșnic verde) să se așeze peste mormântul propriului său vis.

# PERMANENȚE ROMÂNEȘTI LA CENTENARUL LUI SABIN DRĂGOI UN VIRTUOZ AL EPOSULUI NAȚIONAL

Pe malul drept al Mureșului stă așezată de veacuri localitatea Seliște, în țara Crișurilor (nu Săliște, Sibiului), comună românească cu oameni harnici, gospodari, păstrători ai tradițiilor moștenite de la înaintașii lor, ale căror cântece și hore dau farmec sărbătorilor de peste an. Aici, la 18 iunie 1894, s-a născut Sabin V. Drăgoi, compozitorul, folcloristul, profesorul și dirijorul de cor, pe care Enescu îl numește "eminentul cântăreț al românilor".

Primii săi dascăli în arta muzicală au fost părinții. "La noi în familie, muzica era acasă. Mama cânta bine, tata era cântăreț la biserică", căruia i se alătura întreg satul. Melodiile de cântec și joc popular românesc vor constitui fondul spiritual al muzicianului și-l vor călăuzi de-a lungul întregii sale vieți: "Așa cum există o limbă românească vorbită, există una muzicală și spre ea trebuie să se îndrepte atenția compozitorilor, ca spre singurul izvor de creație...". - spunea Sabin Drăgoi.

A urmat o ședere la Iași, unde primește îndrumările compozitorului Alex. Zirra, și o alta la Cluj, unde este încurajat de Augustin Bena, pentru a se opri apoi la Praga, doi ani, ca elev al lui Vitezlav Novak. Viața muzicală pragheză îi oferă posibilitatea participării la Concerte, Serate de muzică de cameră, spectacole de operă.

După popasul praghez, Sabin V. Drăgoi revine la Timișoara, de unde plecase cu sprijinul bănașenilor spre centrele de cultură Iași-Cluj-Praga, pentru specializare. Va deveni compozitor bănașean și profesor la Conservatorul Comunal.

Mai presus de toate, Sabin V. Drăgoi a fost un slujitor împătimit al cântecului popular pe care l-a cules cu grijă, lucrările sale

confundându-se cu cele ale poporului din care se zămislise. Compozițiile sale nu se bazează pe citate folclorice decât rareori, dar se confundă cu melodiile populare. "Muzica românească - spunea el - este muzica poporului, creație a sufletului poporului nostru, inspirat de sentimentele de durere, veselie ori evlavie față de frumusețea naturii..." "Compozitorul român trebuie să redea prin muzică, ceea ce firea neamului său reprezintă mai trainic și mai definitiv. Aici este izvorul originalității și personalității artistului creator".

Dacă, prin compozițiile instrumentale, Sabin V. Drăgoi a fost apreciat, obținând de trei ori Premiul național de compoziție "George Enescu", compozitorul bănașean rămâne un neîntrecut maestru în creațiile sale corale: "Trandafir de pe răzoare", "Bănățeană", "Idilă bihoreană", ș.a. sunt piscuri ale muzicii corale românești, iar "Doina" pe versurile lui Mihai Eminescu ni-l dezvăluie pe înflăcăratul muzician patriot.

Creația lui Sabin V. Drăgoi din perioada bănașeană înscrie și o seamă de cântece (lieduri) pentru voce și pian pe versuri de Victor Eftimiu, St. O. Iosif, H. Heine, precum și Miniaturi pentru pian, Suita de dansuri pentru pian ș.a. - toate cunoscând o largă răspândire, fiind folosite atât ca piese de concert, cât și ca material didactic.

Un moment de mare însemnătate pentru Sabin V. Drăgoi, dar și pentru întreaga viață muzicală românească, l-a constituit anul 1927, când compozitorul de adâncă simțire românească compune Opera "Năpasta", transformând drama lui I.L. Caragiale în libret de operă și realizând "una din lucrările de căpetenie ale muzicii

noastre dramatice" (Zeno Vancea). Corul țăranilor de la începutul Operei a fost asemănat cu cel compus de Mascagni în opera "Cavaleria rustică", Cântecul țăranesc, de la doină și baladă la colind și joc, este fondul, miezul acestei opere românești, care poate sta cu mândrie alături de "Cavaleria rustică" de Mascagni sau "Mireasa vândută" de Smetana. La premiera din București - 30 mai 1928 - și la cea din Cluj - 1 iunie 1929 -, George Folescu și, respectiv, Constantin Uzeicu au emoționat publicul, interpretând rolul lui Ion (nebunul) pe o melodie de colind în care Drăgoi realizează punctul culminant al operei. În "Bilete de papagal" (5 oct. 1928), Tudor Arghezi scria: "Cineva de departe, de nicăieri, cineva din Banat, ivit fără autorizație și căzut ca din cer, a scris - dacă se poate - pentru muzica europeană o primă operă românească, egală dintr-odată cu operele vii. Noutatea emoțională a supărat... În marele întuneric, cineva a îndrăznit să aprindă o lampă?" Au urmat opera-oratoriu "Constantin Brâncoveanu" (1929) pe muzică bizantină, opera "Kir Janulea" - comedie după piesa lui I.L. Caragiale (1937-1938), opera "Horia", operă istorică (1945), revăzută în 1959, opera comică "Păcală" (1954 - 1956).

Urmând exemplul lui Tiberiu Brediceanu, Bela Bartok, Constantin Brăiloiu, George Breazu, muzicianul patriot Sabin V. Drăgoi se apleacă spre vatra țărănească și notează melodiile pe care sătenii din Banat, și nu numai de acolo, i le cântă, devenind un nume cunoscut în toate satele bănașene. Din culerile sale publicate, cea mai de seamă este colecția intitulată "303 colinde", distinsă cu Premiul Academiei Române în 1933.

Din anul 1950 și până la moartea sa, în 1968, Sabin V. Drăgoi este directorul Institutului de Folclor (27 mai 1949), căruia i s-au alăturat Arhiva fonografică a Ministerului Instrucțiunii Publice, condusă de George Breazu, și Arhiva de folclor a Societății Compozitorilor Români, condusă de Constantin Brăiloiu. Arhiva de folclor condusă de Sabin V. Drăgoi a devenit cea mai mare și mai însemnată din Europa - cuprindea cca. 80 000 piese folclorice adunate de-a lungul anilor de către sârguincioși slujitori ai creației artistice populare de la noi.

După moartea lui George Enescu (1955), fotoliul său de la Academia Română rămâne vacant, fiind atribuit lui Mihail Jora, iar ca membri corespondenți sunt aleși Mihail Andricu și Sabin V. Drăgoi.

■ Prof. univ. Liviu BRUMARIU

## TUDOR VIANU, OMUL ȘI OPERA

Sub egida Fundației "România de Măine", luni 13 iunie a.c., a avut loc cea de-a doua parte a dezbaterii consacrate personalității și operei lui Tudor Vianu, prilejuită de comemorarea a trei decenii de la încetarea din viață a savantului român de prestigiu european. La această a doua parte a dezbaterii au susținut comunicări acad. Romulus Vulcănescu, prof. univ. dr. Ion Rebedeu, prof. univ. dr. Ion Tudosescu, scriitorii D. R. Popescu și Paul Anghel; rolul de moderator al dezbaterii a fost asumat de prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan. Manifestarea s-a desfășurat în cadrul Academiei de Cultură Națională "Dimitrie Gusti", la Palatul Sporturilor și Culturii din București și a reunit numeroși invitați, cadre didactice și studenți.



# EXIGENȚELE "SOCIETĂȚII CIVILE"

(Continuare din pag. 1)

Cum observa filosoful german (iar lumea contemporană confirmă), între societatea civilă și ordinea politică există raporturi de interdependență și de relativă autonomie, fiecare dintre acestea răspunzând unor cerințe și îndatoriri specifice. Astfel, după opinia celor mai reputați analiști politici din diverse țări, constituirea și dezvoltarea societății civile se datorează mișcărilor spontane, creatoare ale cetățenilor care se asociază în plan economic, politic, spiritual, cultural etc., formând anumite asociații, organizații, cluburi spre a promova și a apăra anumite obiective și interese. Într-o asemenea concepție, care este rezultanta observării și analizei practicii social-istorice, a comparației raționale între sistemele politice democratice și cele totalitare, organizațiile societății civile exprimă o multitudine de "centre de putere", nonstatală, desigur, sau de "influențare", fiind autonome în raport cu statul. Ele nu pot fi nici "asimilate" de statul de drept, dar nici contrapuse acestuia. Prin urmare, nu se poate susține nici principial și nici practic teza că societatea civilă își este "suficientă ei înseși", neavând nevoie de stat, așa cum susțin ori lasă să se înțeleagă reprezentanții unor diverse "forumuri civice" sau alianțe de acest gen apărute în contextul mișcărilor sociale din Europa Centrală și de Est în "procesul tranziției", mai ales în anii 1989 - 1990. Replierea ulterioară a acestora, pierderile electorale suferite relevă triumful "logicii sociale", potrivit căreia atât societatea civilă, ca expresie a viabilității democrației pluraliste, cât și statul de drept, ca

întruchipare a societății politice democratice, au fiecare rațiunea lor de a fi și acționa atât autonom, cât și într-o necesară și rațională interacțiune.

Experiența generală a omenirii - iar în cadrul acesteia, "experiența românească" de după decembrie 1989, așa cum ar putea ea fi sintetizată în raport cu trecutul mai recent sau mai îndepărtat - relevă că afirmarea și dezvoltarea societății civile sunt condiționate de nivelul de cultură civică al cetățenilor, în general, și al clasei politice, în special. După cum se știe, prin cultură civică, sesizabilă la nivelul opiniei publice generale, naționale se înțelege acea cultură socială proprie cetățenilor, descifrabilă în comportamentul social, mai precis în atitudinile față de abordarea și soluționarea problemelor de interes personal și public. O asemenea cultură este expresia unui ansamblu de cunoștințe, percepții și mentalități despre drepturile și îndatoririle cetățenilor, normele de comportare socială, despre raporturile dintre guvernare și guvernanți. Nivelul culturii civice se constituie ca un adevărat indicator sau chiar factor de stabilitate politică, determinând (ori influențând) buna funcționare a societății civile, a statului de drept. Se poate spune că, în esență sa, dar mai ales prin "drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale" consacrate în mod expres și garantate ca fapt social, Constituția actuală a României a pus bazele unei viabile societăți civile și ale afirmării reale a statului de drept. Din păcate, unii lideri politici, care se pretind "democrați", adjuccându-și, pentru mai multă "autoasigurare" politică, chiar precepte și

denumiri religioase, reduc în mod vulgar asemenea drepturi și libertăți la "dreptul la huiduială", instigând la intoleranță și acționând potrivit teoriei retrograde a " revanșei istorice", din perspectiva căreia statul de drept ar rămâne mereu un ideal al viitorului.

În această privință sunt pline de învățăminte - pentru cine vrea să învețe, desigur - remarcile aceluiași sociolog american amintit mai înainte: "Faptul că oamenii au trăit în anumite tipuri de societăți în trecut nu stabilește limite precise și absolute pentru tipurile de societate pe care oamenii le pot crea în viitor. Studiem istoria pentru a distinge alternativele în cadrul cărora rațiunea umană și libertatea umană pot, în prezent, să creeze istoria... Libertatea nu este prilejul de a face ceea ce îți place și nici simpla posibilitate de alege între mai multe alternative. Libertatea înseamnă, în primul rând, prilejul de a formula opțiunile, de a le dezbate, iar apoi posibilitatea de a opta. Iată de ce libertatea nu poate exista fără un rol sporit al rațiunii umane în rezolvarea problemelor umane".<sup>2)</sup>

În concluzie, parafrazănd aserțiunea de mai sus a sociologului american, am putea spune că raporturile de armonie constructivă dintre opinia publică, democrație și statul de drept sunt strâns legate de capacitatea și disponibilitatea oamenilor de a se supune exigențelor societății civile, ca o consecință a convingerii că revine rațiunii umane datoria de a soluționa problemele umane. Ceea ce înseamnă, în cele din urmă, a intui, a descoperi și aplica "soluția la problema irresponsabilității politice din zilele noastre..."<sup>3)</sup>, cum se exprima C. Wright Mills, pledând pentru "folosirea istoriei" în contextul mult căutatului echilibru dintre rațiune și libertate, echilibru oricum incompatibil cu intoleranța și negativismul.

1) C. Wright Mills, *Imaginația sociologică*, Editura Politică, 1975, p. 259.

2) Ibidem, p. 253.

3) Ibidem, p. 255.

# "STRATEGIE PENTRU TRANZIȚIA ÎN AGRICULTURĂ"

(Continuare din pag. 1)

- "Scopul trebuie să fie eliminarea tuturor subvențiilor în agricultură, în cel mai scurt timp posibil, astfel ca prețurile să fie determinate în cea mai mare parte de forțele de piață";
- "Reducerea ratei dobânzii la creditele pentru agricultură, este o greșeală pentru că nu permite dezvoltarea unui sistem financiar sănătos în mediul rural;
- "Subvențiile îngrășămintelor și furajelor sunt candidați clari pentru o rapidă eliminare";
- "Subvenționarea ratelor dobânzii, pentru creditele pe termen mediu și lung trebuie să înceteze";
- "Guvernul trebuie să treacă rapid la o rată a dobânzii real pozitivă";
- "La nivelul consumatorului, controlul prețurilor și subvențiile generale trebuie eliminate";
- "Impozitul pe pământ ar trebui perceput imediat ca sistemul de aplicare este pus la punct";
- "Este imperativ ca Guvernul să urmărească liberalizarea rapidă și reală a prețurilor; dar să recurgă și la plafoane, de exemplu, la grâu, prețul să fie corelat cu cel de referință de pe piața internațională";

- "Calcularea exactă a costurilor nu este realizabilă în practică...; țara a plătit prea mult pentru forța de muncă, consumându-se astfel capitalul și erodându-și potențialul de producție";
- "Ca o necesitate a succesului tranziției este esențial ca România să meargă către privatizarea completă a întreprinderilor de stat". "Se recomandă privatizarea completă a tuturor întreprinderilor în agricultură și industria agroalimentară";
- "Se recomandă, de exemplu: întreprinderile implicate în producția de furaje vor fi privatizate toate simultan";
- "Evaluarea întreprinderilor agricole înainte de a fi licitate sau vândute prin negociere cu cumpărătorii este considerată în general inutilă";
- "Cumpărătorii nu ar trebui constrânși de prevederi supărătoare cum ar fi: program de investiții postcumpărare, menținerea personalului, protecția mediului și prohibiția vânzării pământului sau altor active";
- "Se recomandă ca 1/2 din producătorii de imputuri pentru agricultură să fie transferați sectorului particular în trei ani iar în cinci ani

cel puțin 2/3 din aceștia să fie privatizați";

- "Întreprinderile de comerț și care asigură serviciul pentru agricultură ar trebui privatizate de urgență. Toate AGROMEC-urile se recomandă a se disponibiliza prin licitație în lunile următoare";
- "Nici o investiție guvernamentală nu trebuie făcută înainte de privatizare, astfel de decizii fiind mai bine să fie lăsate viitorilor proprietari".

În concluzie: Guvernului i se cere expres: să spargă structurile de monopol ale comerțului cu produse agricole; să privatizeze fermele de stat, AGROMEC-urile și, în genere, sistemul din amonte și avalul agriculturii, respectiv producția de îngrășămintă chimice, de mașini agricole, de furaje concentrate și industria alimentară și de prelucrare a produselor agricole, să accelereze politica de liberalizare a prețurilor și dobânzilor, să suprimă subvențiile și să dezvolte piețele financiare și de credit rural.

Ce comentarii se pot face pe seama acestor recomandări imperative ordonate din exterior pentru strategia tranziției în agricultură?

În spatele acestor "contribuții dezinteresate pentru ajutorarea României" nu se regăsește sprijinul sperat, ci dimpotrivă. Dar despre acest aspect, într-un număr viitor al revistei "OPINIA NAȚIONALĂ".

## LANSARE



La Târgul de carte de la București.

## ANIVERSARE



Tramvaiul electric al Bucureștiului a împlinit 100 de ani și a fost sărbătorit cu fastul și atenția cuvenite.

## ÎN VEDEREA EVALUĂRII ȘI ACREDITĂRII ACADEMICE

(Continuare din pag. 3)

După publicarea de către Ministerul Învățământului a cerinței potrivit căreia susținerea licenței se face prin trei examene orale la trei discipline, am fixat și cele trei materii - economie mondială, plus o disciplină fundamentală, cea de profil, cea de marketing, cu toate disciplinele, și tehnica tranzacțiilor comerciale. Toate aceste informații le-am comunicat studenților care au început să manifeste mai mult interes față de disciplinele de specialitate.

O viziune amplă și, în același timp, nuanțată asupra propriei activități a prezentat domnul prof. ILIE VĂDUVA în Raportul de Autoevaluare și Acreditare a Facultății de Management Financiar-Contabil din Capitală. "La Obiectivele strategice am scos în evidență faptul că facultatea noastră este organizată într-un profil mai larg, dând astfel posibilitatea absolvenților să lucreze în diverse societăți comerciale de nivel macro și micro. Am pus un mare accent pe predarea unor cunoștințe multi și interdisciplinare în domeniul financiar-bancar și contabil. Ne-a preocupat permanent ca planul de învățământ să reflecte concordanța între disciplinele prevăzute și obiectivele și strategia Facultății pentru formarea specialiștilor".

În intervenția sa, domnul prof. DUMITRU CĂȚU, de la Filiala Alexandria a prezentat pe larg funcționarea Facultății de Management Financiar-Contabil aici, în această localitate, avantajele reale pentru studenții care nu se mai deplasează la București și economiile care se fac practic, susținând oportunitatea unei asemenea alternative, necesitatea menținerii ei.

La aceeași sferă de preocupări s-a referit și domnul prof. GHEORGHE CĂRLIGEL, de la Filiala Văleni de Munte, care a pus în evidență rolul specific al Facultății de Management Montan în pregătirea unor economiști și manageri pentru zona montană, ceea ce nu există nici pe plan european. Nu întâmplător problema

fundamentării obiectivelor strategice ale acestei facultăți, care are menirea să selecteze tineri dintr-o zonă foarte întinsă, ce nu au practic posibilitatea să urmeze cursuri universitare în centre îndepărtate, ocupă un spațiu larg în Raportul Comisiei de Autoevaluare și Acreditare. În ceea ce privește cercetarea științifică în zona montană, domnul prof. Cărligel a apreciat că "rezultatele acesteia s-au impus dincolo de hotarele țării iar, de curând, un organism al Comunității Europene specializat - Consiliul European pentru Zona de Munte - a desfășurat o importantă activitate la noi și concluziile care vizează și perspectiva facultății noastre le-am valorificat în Raportul nostru pentru a motiva mai bine necesitatea existenței unei facultăți cu un asemenea profil".

Formule, experiențe, propuneri și sugestii au mai relevat și alți vorbitori, între care domni prof. GHEORGHE POPESCU, de la Facultatea de Management Bancar din Cluj-Napoca, care a precizat că "facultatea este cea mai tânără, dar nu s-a înființat pe un teren gol, ci s-a pus în valoare experiența cadrelor didactice, de elită, cum s-ar spune, a mediului tradițional studentesc, a bazei materiale superbe pe care oricine are un asemenea început și-o doarește"; prof. GHEORGHE BUIBĂR de la Facultatea de Management Financiar-Contabil din Râmnicu Vâlcea, una dintre cele mai noi, căruia i s-a recomandat să întărească baza logistică, dosarul de fundamentare, precum și capitolul vizând cercetarea științifică și domnul prof. CONSTANTIN CIOTEI, de la Colegiul de Contabilitate, Comerț și Turism din Câmpulung Muscel.

În încheierea ședințelor celor trei Consilii au fost supuse aprobării Rapoartele de Autoevaluare și Acreditare pentru fiecare facultate, care, întregite cu valoroasele propuneri și sugestii, conturate în timpul dezbaterilor, au fost aprobate în unanimitate.

Ședințe cu scop și ordine de zi similare s-au ținut, în această perioadă, la toate Consiliile Științifice ale Fundației "România de Măine".



# ACTUALITATEA UNUI CONCEPT: STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICE (III)

Referiri la economia românească în această perioadă de tranziție întâlnim și la economiști străini de mare prestigiu, laureați ai Premiului Nobel pentru Economie, ca: Milton Friedman, Maurice Allais, L. Stolbru.

Milton Friedman, de exemplu, considerând, în spiritul școlii pe care o reprezintă, cea monetaristă, că un dezechilibru major al perioadei de tranziție în țările est-europene, îl constituie existența inflației și a șomajului, propune, pentru stoparea acestui dezechilibru, în primul rând, liberalizarea prețurilor și dezvoltarea pe această cale a amplexului inflației ascunse în trecut de către prețurile administrate, pentru ca, în etapa următoare, să se reglementeze inflația ce apare pe parcursul reformei prin reglarea masei monetare în funcție de ritmul creșterii economice. Pentru reducerea șomajului se impune restructurarea întreprinderilor pe baze productive. Concomitent, sunt necesare înlăturarea birocrăției, realizarea a cât mai puține intervenții guvernamentale în economie, promovarea privatizării. Se impune, totodată, să se încurajeze investițiile de capital străin într-o manieră nediscriminatorie față de capitalul autohton.

Diferitele programe (memorandumuri) elaborate cu concursul unor instituții financiare internaționale (F.M.I., Banca Mondială) recomandă, de regulă, drept priorități ale dezvoltării, declanșarea unui atac masiv asupra inflației, politici fiscale și monetare restricționiste, largirea exporturilor, reducerea progresivă a deficitului bugetar, creșterea veniturilor bugetare, eliminarea subvențiilor la consumatori, economii la cheltuielile publice, accelerarea restructurării economice prin eliminarea agențiilor economice nerentabile, finanțarea neinflaționistă a deficitului bugetar, reducerea plăților restante în economie, creșterea moderată a masei monetare, creșterea ratei reale a dobânzii, înființarea pieței titlurilor de valoare, întărirea capacității de supraveghere a masei creditului, stimularea privatizării. Se au, totodată, în vedere întărirea disciplinei financiare a întreprinderilor, asigurarea unei concurențe reale pe toate piețele, unificarea cursului de schimb valutar, dezvoltarea pieței interbancare.

Strategia de reformă economică-socială a programului de guvernare al cabinetului Văcăroiu, încearcă o abordare complexă, integrată a problemelor economice care afectează țara noastră, propune măsuri de restructurare a societății civile și instaurarea democrației, schimbarea tipului predominant de proprietate și introducerea pluralismului formelor de proprietate cu accent pe cea privată, reforma întreprinderii, a politici fiscale, monetare și a veniturilor, liberalizarea totală a prețurilor, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii și continuarea demonopolizării, încadrarea în structurile economice europene și în economia mondială, asigurarea unui program viguros de protecție socială pentru inversarea tendințelor actuale ale unor indicatori demografici și sociali, asigurarea echilibrului între venituri, cheltuieli și consum, ameliorarea condițiilor și performanțelor muncii.

Schița tematică pentru elaborarea strategiei de dezvoltare economică a României, semnată de

academicianul C. Ionete, și supusă dezbaterilor grupului consultativ de pe lângă Președinția țării încearcă, la început, o teoretizare ce ni se pare discutabilă a înșeși termenului și structurii unei strategii de dezvoltare. Se definește strategia drept un pachet de opțiuni ce se identifică cu interesul național pe termen lung, care, la rândul său, nu coincide cu interesul public general, care e doar o parte a celui național. Credem, deci, în lumina celor afirmate mai înainte, că strategia nu se poate reduce la un pachet de opțiuni, termen neeconomic cu multiple conotații, ci ea cuprinde în mod distinct și, totodată, articulat într-un ansamblu coerent, elementele menționate: obiectivele, mijloacele, prioritățile și orizontul de timp de realizare a obiectivelor. Interesele naționale nu pot fi reduse la expresii artificiale și simplificatoare artificial-unique, iar nucleul lor trebuie structurat într-o manieră complexă cu obiective-scop și obiective-mijloace, ceea ce trebuie spus că pare a fi un prilej de confuzie în înțelegerea obiectivelor procesului dezvoltării și a mijloacelor de realizare a acestora, care, chiar dacă trebuie să fie consonante, nu se pot amesteca artificial.

În concepția profesorului Ionete, proiecția strategică se deosebește de programele publice ori guvernamentale prin durata orizontului de timp pentru care sunt proiectate, ceea ce ni se pare insuficient, deosebirea constând mai degrabă în complexitatea lor. Orizontul de timp al strategiei este stabilit ca fiind perioada formării integrale a generației postrevoluționare, cuprinsă în intervalul 1995-2015. Ca obiective-scop sunt evidențiate: adâncirea organizării politice bazate pe democrația pluralistă, libera inițiativă sub forma pe care în Vest a îmbrăcat-o societatea postindustrială, postcapitalistă, descentralizarea deciziilor la toate nivelurile, dezvoltarea potențialului demografic și biologic al generațiilor, creșterea producției brut pe locuitor, formarea instructiv-educativă a întregii generații tinere și permanentizarea adaptării profesionale, apropierea de ocuparea deplină a populației, normalizarea raportului între populația urbană și cea rurală (care este de 40% în total), extinderea relațiilor de proprietate privată din economie până la limita de jos a monopolului natural, realizarea protecției mediului, integrarea în structurile comunitar-europene, ca și integrarea româno-moldovenească, dezvoltarea culturii, moralei și civilizației.

Ca obiective-mijloc ce trebuie realizate, prof. C. Ionete enumeră: motivarea activității economice prin profit, asigurarea funcționării concurenței loiale, punerea accentului pe cercetarea științifică, atragerea de capital străin prin menținerea variabilelor macroeconomice (rata dobânzii, raportul venituri-cheltuieli bugetare, cursul leului etc.) în echilibrul economic relativ stabil, dezvoltarea sistemului informațional.

Într-un capitol aparte sunt analizate "vectorii" economiei de piață și anume: generalizarea privatizării, extinderea, cunoașterea și aplicarea consecventă a liberalizării prețurilor la toate produsele

și serviciile și asigurarea circuitelor libere ale acestora din urmă, formarea și funcționarea liberă a diferitelor categorii de piețe: a capitalului, monetară, a muncii etc. Se accentuează, totodată, necesitatea imperioasă a trecerii de la industrializarea clasică la cea post-modernă, realizarea interdependenței între dezvoltarea economică și democrație, reforma și stabilizarea sistemului de protecție socială, cimentarea valorii educaționale, culturale și morale a societăților dezvoltate - democratic stabile.

În fine, pentru a încheia și, oarecum, pentru a ordona această lungă înșiruire de idei și soluții pentru o posibilă strategie viabilă a dezvoltării economice a României recurgem la concluziile prof. Anghel Rugină expuse în lucrările menționate mai sus și în numeroasele articole publicate recent și în revista "Opinia Națională" (numerele 39-52). Profesorul Rugină apreciază că eșecul măsurilor reformiste din ultimii ani s-a datorat concepției greșite care a stat la baza lor: la o economie bolnavă, aflată în dezechilibru, s-au aplicat măsuri preluate din teoria și practica keynesistă, care în esență sunt tot măsuri de dezechilibru economic. În concluzie, sintetizându-și punctul de vedere, prof. Rugină prezintă formula:  $S=A+P+R$ , adică S - soluția este baza de realități (A), corectată prin adăugarea unor măsuri noi de echilibru stabil: P moneda reală ori numeraire, creșterea producției pentru acoperirea nevoilor populației,

■ Dr. Constantin MECU

## REFLECȚII ASUPRA TRANZIȚIEI POLITICĂ și reprezentarea intereselor

Azi, ca și în trecut, nici o noțiune politică nu a fost și nu este atât de frecvent invocată, ca "interesul național"; situația este aproape similară cu "democrația", concept în numele căruia s-au emis păreri și s-au "pornit" acțiuni care sunt departe de a putea fi numite democratice. Prin analogie, s-ar putea spune că aceeași stare de spirit sau zestre comportamentală au metamorfozat demagogia interesului național în pagubă națională.

Dacă, în genere, interesul poate fi definit drept "ceea ce contează" sau "este important", în plan politic s-a convenit - cel puțin în sfera științelor politice dar, principial, și în viața politică - acceptarea ideii de "beneficiu sau avantaj" ce justifică sau motivează comportamente sau acțiuni la nivel național, de partid sau de grup social. Deși este dificil de definit cu exactitate, categoria de "interese" are, sau ar trebui să aibă, în mod rațional, logic alte conotații dacă este vorba de națiune în ansamblu, de stat sau dacă este vorba despre un partid sau chiar o coaliție de partide, despre un grup social organizat (sindicate, patronat, asociații de diverse feluri etc.), ori spontan, neorganizat.

Iată însă că în procesul tranziției, între multe anomalii pe care le cunoaște societatea românească este și aceea că pe scena politică s-au înmulțit vocile care, de patru ani de zile, bat "toba" interesului național într-o asurzitoare întrecere pentru câștigarea auditorilor din țară sau de peste hotare. Care este ecoul, ce "mesaj" au reușit să transmită, acasă și în lume, "toboșarii vremurilor noi"?

Răspunsul sau calea spre el impun unele considerații sau observații mai generale deduse din viață dar și aducerea în discuție a unor aspecte concrete, a unor opinii care se întemeiază pe observarea și analiza istoriei. Astfel, un partid politic, oricare ar fi el și ori-cum s-ar intitula, nu poate să fie, pe parcursul întregii sale existențe, în orice împrejurări, chiar dacă se prezintă așa, "purătorul de drapel" al intereselor naționale. Ca și în viața socială, problema reprezentării intereselor este mai veche în științele politice, în economie, în sociologie și ar necesita, cu siguranță, o abordare profundă, din

asigurarea până la limita naturală a libertății agenților economici, realizarea echilibrului între sectorul public și cel privat, excluderea operațiilor speculative, folosirea doar a prețurilor reale (de echilibru), stabilitatea financiară, la care se adaugă factorul (R), semnificând asigurarea justiției sociale, a legii omenei, adică a unui cadru juridic și instituțional bazat pe principii sănătoase: libertatea activităților economice, justiție socială și economică, stabilitate economică și financiară, aplicarea calculului economic obiectiv, ocuparea deplină a brațelor de muncă, asigurarea preponderenței proprietății private, subsidiaritatea intervenției statului în fața a ceea ce poate realiza sectorul particular, principiul protecției sociale, asigurarea libertății de creație, asigurarea diviziunii puterilor în stat, neutralitatea armatei, școlii și bisericii, necesitatea introducerii unui nou principiu electoral, al majorității absolute, care să conducă spre guvernări puternice, stabile.

Rezultă, așadar, că s-a adunat o sumă impresionantă de idei, de concepte și soluții, care, sistematizate și dezvoltate, ar putea întruni consensul specialiștilor, al opiniei publice, transformându-se în idei-forță ale unei strategii viabile a dezvoltării social-economice viitoare a României.

perspectiva acestor discipline.

Ceea ce se impune cu o anumită acuitate, din considerentele sumar expuse la începutul acestor rânduri, este nu atât analiza structurii și încercării politice a categoriei de interes, obiectiv lesne de îndeplinit în plan teoretic ci, mai ales, situațiile și modalitățile reprezentării intereselor. Este vorba, se înțelege, de interesele generale, naționale. Această precizare presupune, la rândul său, o altă precizare: interesul social general, cel național nu poate fi înțeles doar ca o generalitate, ci raportat la un context social concret, la un anumit timp concret al istoriei. Politica "alimentată" de iluzia teoriei pure se ascunde în spatele cuvintelor, al conceptelor nu pentru a se îndepărta de realitate - fiindcă atunci nu ar mai fi politică -, ci pentru a cucerii, pe alte căi, realitatea, adică prin răstălmăcire. În procesul afirmării democrației pluraliste, experiența cotidiană i-a învățat pe oamenii realiști (și ar trebui să-i învețe pe cât mai mulți cetățeni) că ideile servesc adesea pentru a conferi acțiunilor politice "motive justificatoare" în locul motivelor reale. Altfel spus, nevoia raționalizării, a cunoașterii și descrierii raționale, este subordonată ideologiei sau ideologizării, încât conținutul manifest al enunțurilor este falsificat printr-o legătură nereflectată a unei conștiințe numai aparent autonomă de interes sau interese. Prizonieră a scopurilor, mai mult sau mai puțin conștientă de inconvenientele subiectivității, politica unui partid sau altuia se află totdeauna sub influența intereselor celor care-l compun și celor care consideră că și-au găsit reprezentantul propriilor interese. Aceasta la nivel de grup sau grupuri sociale.

Însă, în analiza politică este nevoie de ceea ce unii cercetători americani numesc "demersul bunului simț" (good reasons approach) pentru a ajunge (dacă se dorește) la recunoașterea motivată rațional.

În această ordine de idei, poate prea abstract în raport cu tema în discuție și cu problematica politică a tranziției de la o stare concretă și

cunoscută, denunțată revoluționar ca fiind negativă, la una proiectată, incertă și abstractă, dar evaluată aprioric drept pozitivă pornind de la modelul social-economic acreditat ca învingător și deci pozitiv - se impune atenției ceea ce un teoretician ca Jurgen Habermas<sup>1)</sup> a numit "modelul reprimării intereselor capabile de generalizare". Acesta considera că, în ipoteza valorificării teoretice a practicii, dacă așa stau lucrurile, pot fi deosebite norme care stabilizează raporturi de putere, în măsura în care normele exprimă interese capabile de generalizare, întemeiate pe un consens rațional.

În cazul confruntărilor de interese din România de după decembrie 1989, un asemenea consens "rațional" vizează în fapt ideea unui consens "național". Din păcate, ne aflăm în fața unui deziderat social neagreat politic de către toate forțele rezultate din prăbușirea totalitarismului, unele dintre acestea respingându-l "din start", fără nici un efort rațional de descifrare analitică. Dezideratul poartă numele (indiferent dacă este agreat sau nu din motive de cultură politică) de compromis. Evident, un compromis de "tip nou", poate la nivelul istoric al secolului XXI, când "interesele capabile de generalizare" - cele naționale, în sensul de conservare dinamică a statului național cooperant, și cele internaționale, în sensul de entități naționale cooperante în interes reciproc și în condiții de egalitate politică - se reunesc pentru a răspunde unei necesități funcționale pe plan național, satisfăcând posibilitatea logică a ceea ce a început să se numească parteneriat pentru dezvoltare, mai mult ca deziderat decât ca realitate social-economică.

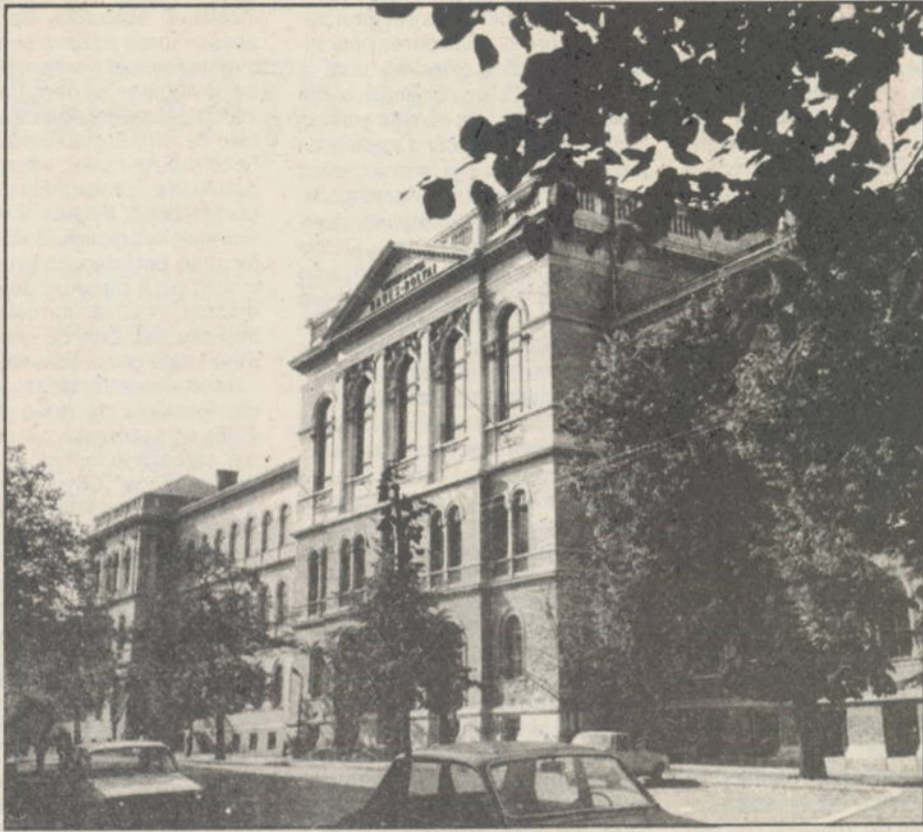
Ceea ce a derutat însă, rămânând, în continuare derutant și după mai bine de patru ani de la răsturnarea din decembrie 1989, este "dizarmonia" forțelor politice care, afirmate (sau autoproclamate) în numele intereselor naționale, au acționat și acționează dispersat, lăsând unui observator din afară impresia că nu există un numitor comun al intereselor naționale românești. Impresia provine și din faptul, aparent paradoxal, că adevărata explozie de partide politice de după 1989 pune în lumină o viață politică diluată cantitativ (ceea ce este și un factor pozitiv) dar, din păcate, încă inexpresivă calitativ, sub aspectul funcționalității sociale, economice și spirituale, considerată la scară națională. La o primă vedere dar și din perspectivă analitică, se resimte negativ fenomenul "bugăției" numerice a partidelor, multe dintre ele revendicându-se de la una și aceeași orientare sau doctrină, așa cum ar fi liberalismul sau social-democrația, dar aflate în stare conflictuală și de contestare reciprocă încât nimic, în afară de denumiri, nu ar dovedi că fac parte din aceleași "familii" de partide. Dacă între partide cu ideologii diametral opuse este explicabilă conștiința conflictelor de interese, și chiar în aceste cazuri "interesele de partid" sunt și pot fi subordonate intereselor naționale, este surprinzător că partide care și spun liberale sau social-democrate se arată atât de "intransigente" față de "confrății" de idei încât nu reușesc să-și "dea mâna" nici în serviciul intereselor generale, naționale. Să fie, în aceste cazuri, conștiința conflictelor de interese imediate un motiv suficient pentru a înlocui acțiunea orientată spre valoare națională sau călăuzită de valori supreme? Să fie "normal" ca în sfere comportamentale relevante politic să prevaleze "concurența" interpartinică și chiar personală?

Pentru a se evita "generalizarea pripită", cum scria P.P. Negulescu în "Partidele politice", și dat fiind că în politică se poate susține orice, "cu argumente mai mult sau mai puțin admisibile", nu poate trece neobservat - chiar de către cetățeanul "de rând" - că o bună parte dintre cei ce se referă la "interesul național" au în vedere cu totul altceva.

■ I. MITRAN

x) Jurgen Habermas, Legitimationsprobleme im Spät - Kapitalismus, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1973.





# UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ A DACIEI SUPERIOARE ÎMPLINEȘTE 75 DE ANI

Sub aura împlinirii unor remarcabile deziderate care au rezultat din înfăptuirea Marii Uniri a tuturor românilor în nemuritorul an 1918 s-a înscris și făurirea Universității Naționale a Daciei Superioare. Cei aleși prin voința națiunii - la Alba Iulia - în fruntea treburilor obștești, n-au uitat de visul părinților, moșilor și strămoșilor de a dura o universitate românească în inima Transilvaniei. Ei și-au dat seama, totodată, că poporul nostru, unit în granițele sale firești, în 1918, va avea o înaltă misiune civilizatoare în această parte de Europă și de lume. Trebuia deci clădită, chiar de la început, înalta instituție de învățământ și cultură, cerută cu atâta insistență de generațiile trecute, în care să se dea o pregătire temeinică celor ce aveau să fie mențiți să ridice și să întărească frumoasa noastră țară - reunită cu atâtea jertfe de sânge.

În sprijinul realizării acestei mărețe misiuni istorice, vis de aur al pașoptiștilor și năzuință mereu vie a celor ce au urmat pașoptiștilor - în acei ani incandescenti, de inițiative inspirate în ordine culturală - au venit cei mai luminați cărturari ai țării, practic întreaga floare a intelectualității României Mari - Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Dimitrie Gusti, Petru Poni, Gh. Țițeica, Gheorghe Marinescu, Ștefan Longinescu, Ernest Juvara și mulți, mulți alții. Ei s-au constituit într-o Comisiune universitară instituită de Consiliul Dirigent pentru înființarea Universității Naționale a Daciei Superioare și, totodată, în Senatul universitar ad-hoc constatat.

Până a începe lucrările propriu-zise ale acestor organisme, Vasile Pârvan și-a adunat gândurile, temeinic argumentate, într-un voluminos text - dat publicității în "Lucrașorul" nr. 6 din 15 martie 1919 - sub titlul "Universitatea Națională a Daciei Superioare. Păreri propuse public Marelui Sfat Național al

românilor din Ardeal, Banat și Țara Ungurească".

În **Motivare**, primul paragraf al textului, Vasile Pârvan aprecia că: "Înfăptuirea unirii politice a tuturor românilor într-un singur stat național cere, ca răscumpărare a supărării ce le-o facem vecinilor, prin însăși existența noastră latină în mijlocul lumilor slavo-turancice, înflorirea unei culturi de caracter nu numai național - etnografic, ci și internațional - civilizator. În acest chip, existența noastră în răsăritul adversar nouă va interesa solidar și pe toate națiunile luminate și puternice ale Apusului".

Savantul chema, în lumina acestor înalte comandamente de natură politico-diplomatică și istorică, "ca fiecare dintre cei care au gândit ceva în această direcție să-și spună părerea, spre a se pune la cale ceva bine alcătuit, trainic și lipsit de vechile păcate ale vieții noastre publice și naționale".

Universitatea Națională a Daciei Superioare - căci la ea era primul gând al savantului - trebuia, după părerea sa, să fie o creație durabilă, serioasă, de înalt nivel. "Cererea vremii e ca noi să venim cu ceva superior nu numai propriilor noastre așezăminte din vechiul regat, ci cu ceva mai presus și de organizația de până acum a adversarilor noștri", respectiv instituțiilor de cultură superioară existente până în 1918 în teritoriile românești aflate vremelnic sub dominație străină.

Vasile Pârvan propunea apoi înființarea, la 1 octombrie 1919, a Universității Naționale a Daciei Superioare, cu sediul la Cluj, care să aibă un întreg scop: 1) de a da absolvenților școlilor secundare cultura specială; 2) de a forma caractere printr-o educație specială și de a da o concepție despre lume unitară, etic-națională, tuturor membrilor ei, fără deosebire de specialitate, origine sau confesiune;

3) de a promova literale, artele și științele - pure și aplicate - prin activitate originală, creatoare de valori noi spirituale, atât a profesorilor cât și a studenților, în mari institute de aplicare, cercetare și lucru personal.

Reținând, în cele ce urmează, câteva probleme de conținut din ampla dezbateri pe care o realizăză savantul asupra rosturilor Universității Naționale a Daciei Superioare, desprindem din paragraful D, privind **Viața din facultăți**, cerința potrivit căreia "în facultăți principala atenție e îndreptată asupra formării mentalității științifice și filosofice a viitorilor cetățeni".

În ansamblul concepției savantului păstrează o neasemuită însemnătate precizarea conform căreia: "Supremul scop științific și practic al tuturor facultăților va fi însă aplicarea la realitatea socială și națională românească a tuturor rezultatelor obținute de cercetarea generală omenească și, în special, a umanității celei mai înaintate în civilizație în ce privește curentele de idei ori activitatea de ordin material. Pentru întâia dată vor fi deci instituite prelegeri, de pildă, despre mitologia, ornamentica, etica, poezia, știința populară română ori

despre istoria filosofiei, artei, științei, tehnicii române, culte etc."

Să ne oprim, în continuare, la ceasul marilor răspunderi ce apasă astăzi pe umerii Universităților țării - inclusiv ai Universității "Spiru Haret" - făcându-ne o misiune de onoare din a-l cita integral pe Vasile Pârvan, folosindu-ne de următoarele sublinieri de excepție: "În sfârșit - spunea el - toate facultățile, fără deosebire, vor accentua în ocazii izolate ca și, mai ales, în prelegeri sistematice, caracterul romantic al ființei noastre cultural-superioare... Se va ține - fără șovinism - , întotdeauna viu, spiritul de solidaritate istorică și internațională cu lumea romanică din care facem parte și se va căuta o fructificare pe toate căile a aptitudinilor noastre deosebitoare față de vecinii neromâni, o caracterizare din ce în ce mai pregnantă a însușirilor noastre originale, astfel încât, în concertul universal al culturii omenești, nota noastră deosebitoare să reiasă cât mai clară, cât mai armonioasă și cât mai nobilă".

Să stăruim, așadar, asupra acestui înalt comandament așezat în centrul atenției de Vasile Pârvan în anii de grație 1918-1919 și să conchidem prin a considera că valabilitatea acestor cerințe se menține integrală și astăzi, față-n față cu încercările răuvoitoare ale atâtor adversari ai ființei noastre statale și naționale de a face breșe la temelii istoriei românilor cu primejdioasele instrumente asupra cărora atât de direct atrăgea atenția Vasile Pârvan.

Publicarea acestui document a produs o profundă impresie în opinia publică, în general, și în rândul celor care erau deplin răspunzători de tot ceea ce avea să se petreacă pe planul evenimentelor istorice în cuprinsul României Mari.

La 11 august 1919, când au început, la Cluj, lucrările Comisiunii universitare, sub președinția lui Sextil Pușcariu, comisarul general al Comisiunii universitare, s-a luat act de voința multor savanți din întreaga țară de a veni la Cluj odată cu începerea cursurilor pentru a sprijini efectiv desfășurarea activității noii instituții. Față de tot ceea ce a rezultat din acea fructuoasă dezbateri, Sextil Pușcariu putea informa Ministerul Instrucțiunii Publice asupra existenței tuturor condițiilor necesare pornirii la drum a noii instituții căreia, afirma el, "... trebuie să-i dăm toate posibilitățile de dezvoltare, spre a deveni un model de Universitate românească."

Astfel se încheia un capitol de fertile căutări ale începutului de drum și se deschidea marea carte a existenței Universității Naționale a Daciei Superioare la care cutezase cu îndrăzneală Avram Iancu - exponentul fidel al dezvoltării și respectării culturii naționale a tuturor românilor, cel care și-a înscris în legământul testamentar, la 20 decembrie 1850, dorința ca, după moartea sa, toată averea lui mișcătoare și nemiscătoare să treacă în folosul națiunii pentru ajutor la înființarea unei "academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele".

De la 20 decembrie 1850 până în

vara lui 1919 - când se puneau baze trainice realizării visului Iancului - se scurseseră șapte decenii. Șapte decenii caracterizate de o luptă neîmpăcată pentru dobândirea și apărarea, pentru recunoașterea drepturilor românilor transilvăneni!

Pentru a simți cu toții mai bine, astăzi, pulsul efervescentei activităților pregătitoare din acel timp să urmărim aprecierile lui **Sextil Pușcariu**, Comisarul general al Universității Naționale a Daciei Superioare și devenit primul rector al acestei prestigioase instituții: "Savanții noștri ne-au dat ajutorul lor prețios în măsură mare, ajutându-ne de la început să stabilim reputația tinerei noastre instituții. **Emil Racoviță** și-a lăsat situația strălucită ce o dobândise de mult în străinătate și s-a mutat la Cluj; **Victor Babeș**, cu nume răsunător în întreaga lume științifică, a primit să facă câteva cursuri, inaugurând noul Institut Pasteur; de asemenea, **doctorul Marinescu**, care venea dintr-un mare turneu american; **Pompei**, recunoscut reprezentant al școlii franceze, întors de la cursurile făcute la Sorbona, a primit să organizeze Secția matematică, înzestrând-o cu eminente forțe tinere; **Pârvan** și-a ținut promisiunea dată și a făcut primul an un semestru întreg cursuri la Cluj. Dintre profesorii chemați din Țara Veche, unii ca geograful **Vâlsan**, au dezvoltat în Transilvania cea mai strălucită activitate".

Pentru noi toți, pentru studenții noștri, în primul rând, făcarea patriotismului robust al acestor oameni - pomenit de Sextil Pușcariu atât de frumos - trebuie să rămână veșnic aprinsă în Universitate și în inimile noastre, astăzi și oricând în viitor.

Cursurile Universității Daciei Superioare s-au deschis la 3 noiembrie 1919. Lecția inaugurală - semnificativ intitulată: **Datoria vieții noastre** - a fost rostită de savantul Vasile Pârvan, care mărturisise cu acel prilej profesiunea de credință a generației chemată să ridice țara românească de deasupra Carpaților la noua sa menire istorică, în pas cu întreaga Românie Mare.

Această lecție inaugurală aducea noi puncte de sprijin ideii înobilării omului prin cultură, afirma cu hotărâre necesitatea ostentivă asupra rostului instituției atunci create, socotită "un fapt de însemnătate nu numai locală, ci mondială". Istoricul ce meditase îndelung la săvârșirea Marii Uniri, care a luptat, alături de Nicolae Iorga, în "Liga culturală", a oferit tinerei generații, venită din cele patru zări românești la Universitatea Națională a Daciei Superioare, modelul unei atitudini creatoare în câmpul culturii naționale.

Astfel, în urmă cu 75 de ani, pe cerul României Mari s-a aprins puternic o nouă stea, aceea a Universității Naționale a Daciei Superioare, o stea care continuă să strălucească peste timp, împrumutându-ne tuturor - așa cum o face și astăzi - neasemuit de frumoasele-i sclipiri.

■ Prof. univ. dr. Gh. I. IONIȚĂ

REVISTA

**OPINIA**

națională

TIPOGRAFIA

**FED**

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:  
Nicoleta ANGHEL

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon 675.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația "România de Măine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B.. Abonamente se pot face și prin oficiile poștale din întreaga țară.

Revista "OPINIA NAȚIONALĂ" se află înscrisă în Catalogul de presă "RODIPET" la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin "RODIPET" S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr.1, sect. 1 București - România.